تته مه شه بله شمه د غزل مې،

د وختو د اسوېلو تر سيوري لاندې!

تر هرڅه له مخه بايد څرګنده کړو چې استاد پوهاند زيار د ازاد او سپين) شعر د غورځنګ د ټولمنلي بنسټوال په توګه د غزل لمن هم نه ده خوشې کړې، لا زياته پراختيايي هم پکې را وستې او مسرې يې له دوه ځپيزو څخه تر اته ويشت ځپيزو پورې ور غځولې دي. په دې لړ کې يې له اوولسو چاپي ټولګو څخه پېنځه دا غزليزې دي او که تر ازاد کالبه يې هم ورسوي، بيابه هم دا هوډ راغبرګوي:

له دې هرڅه سره سره دا منښته هم کوي چې دغه قافيوال ژانر يې د شعريت له پلوه، تر ازاد او سپين هغه وروسته په دربيمه پوړۍ کې راځي. په خپله وينا يې، په دې ليکه شوې ټولګه کې يې څو غزليزې ببلګې(سلېماني ګوته، ژړغونې سترګې...) له خورا تنګو پښبلو(قافيو) سره يوازې او يوازې په دې موخه راوړې،هغه غزلبو ل پر دې و ګروهوي چې پښتو ژبه له دغه پلوه دومره ارته او بيرته ځولۍ لري اوکه وغواړي، شعر و غزل په ټوله مانا((پښتنی))کړي، کولای شي، خپله پانګه د پردۍ هغې ځايناستې کاندې او په دې توګه يې تر ډېرې کچې وزن او بيا قافيه راپورونې ته اړ نه باسي!

خو ، لکه اروابناد ننګيال يې چې د((سبرونو نڅا)) په کره کتنه کې څر ګنده کړې، د استاد پېيلې او ناپېيلې دواړه ډوله ويناوې د دوه ګونو منل شويو ټوليو(مقولو)، په بله وينا ، له((ژب- ښکلاييز)) او((ژب- انديز)) پلوه د يوې

ځانګړې لارې رودې یا سبک ښکارندويي کوي. په دغه تړاو یې بیا د یوې پښتو - کره پښتو او ورسره ورسره، تر ډېره ځایه دنړه ویپپانګې کارونګ یوه ښېسارې ځانګړتیا بلل کېږي او له نورو ویناوالو سره یې یوه جوته او نومېرلې برید لیکه راکاږي.

سمسور او ښپانه داخپله نېکمرغي او ویاړ بولي چې د نورو زېږندوییزو او څېړنیزو اثارو په لړکې د استاد (د ۱۳۷۹ ل.کال) دغه غزلیزه ټولګه له نوي کمپوز سره د نوي پښتو غزل د مینه والو مخې ته ږدي.

په ټول شاعرانه مینه-د سمسور او ښپانې پازوال

((زیار که څه هم د شینوارو په حصارک کې پیدا شوی، خوله کو چینوالي څخه، نه حصار ېدونکی طبیعت لري، ځکه یې زیار ځان ته تخلص ټاکلی دی، چې د ده د تلاش، سعی، فعالیت او تجسس ښکارندوی دی... استاد بینوا))

د استاد زیار د ساندو او سندرو

د خوند په تنده

ما ته د خپل ویاړلي او لوراند استاد پوهاند دوکتور زیار کره وره (شخصیت) او هنر دواړه مخې ته پراته دي، پر یوه مهال د دواړو ځیرنه او ځلونه را ته د شهید سیلاب ساپي دا وینا را یادوي چې:

مخ دې بلې لمبې کاندې، خوله دې ګل شي بیا غونچه شي

ځکه ما ته ډېرې ګرانې د پتنګ بلبل نخرې دي.

پر کړو وړو باندې خو یې متې پر همدوره لیکنه بسیا کیږم چې پوهاند زیار چې چا لیدلی او پېژندلی نه وي او یوازې له لیکنو او د کره لیکنې پښتو غورځنګ د یوه لوغړن او لېوني سپیلني په توګه یې اورېدلی یا لوستی وي،نو داسې ګڼې چې استاد زیار به ګڼې په ټولنیزه ناسته ولاړه او راشه درشه کې هم همدومره ترنځ و ترینګلی وي، لکه په لیکنو او پنځونو (تخلیقاتو) کې چې دی ،خو که څوک یې زما په څېر د ناستې ولاړې، شا ګردۍ او ملګرتیا ویاړ ترلاسه کړي ، نو دا منښته(اعتراف) به هرو مرو کوي،چې استاد د یوې ډېرې ساده او زړه ته لوېدلې لوښې (خصلت) څښتن دی، لویې ستر چارې او ځان لوړ ګڼنه یې په خټه کې هډو راوړې نه ده.

لور او پېرزو بینه یې هغه ځانګړنې دي چې هر خپل پردی یې له چینې یو شان خړوبېږي، د پوهنیزو ربړو (مسایلو) په شاربنه کې یې پر چا په سرزورۍ د خپلې خبرې د منلو تو کي او تومنه په وینه کې نشته او په استدلال کې د چا خبره د ... پښه نه ټینګوي، دنیو کې زغم یې دومره دی چې پر ځان باندې له ډېر کشر نه هم د نظر څرګندونې حق نه تروړي په ملګرتیا او دوستۍ کې دومره بې جوړې دی، چې هر څوک یې خپل همزولی ګڼلای شي، له پاړکیزو ناخوالو سره د جنګ جګړې تومنه یې له خپلې بېوسۍ او د خپلې رنځورې او رنځېدلې ټولنې له بېبرخۍ اخیستې ده، که څه هم په کړنیزې (عملي) جوارۍ کې د خپلې پاکزړۍ له لا مله پاتې راغی، خو د هماغه واک په فضا کې یې هم د مینې او لوربینې لمن نه ده پربښې، او د ده د خپلې وینا په لاسوندۍ (استناد) یې سیاست هم د ملي ژبې او فرهنګ د پالنې او دودونې لپاره کړی دی.ځکه خو واکمنو سیاسي ناخوالو او نادودو له خپل او ډلې او پرله غښتي (منسجم) غورځنګ وانه ړوه. هو ، همدا د ده د پاکزړۍ او سپېڅلتیا ګناه ده، چې خپلو سیاسي همځنګو په نیما یې لار کې پر ښود ، خو دی یې بیا هم د خپلې ژبې له پوهنیز بهیر او پر مخیون سره د لېونۍ مینې له نیلې راکوزنه کړای شو.

پاتې شو، د استاد د انځور دا بل (هنري) مخ، په دې باب راسره څه خپلې خبرې ښايسته ډېرې دي او څه مې په خپله د استاد له خولې اورېدلي يا را ا يستلې دي.

استاد زيار خپل ۴۵ کلن شاعرانه بهير پر درو ښېلا ښېلو پړاوونو وېشي:

لومړی پړاو هغه دی، چې قافيې به يې لړ کولې او بيا به يې بيتونه ترې جوړول؛

په دويم پړاو کې به يې موضوع او منځپانگه مخې ته ايښوه او پېيلې جامه به يې ور اغوستله

دريم پړاو يې يې بيا تر دې بريده را ورساوه چې له يوې سوژې او نومېرنې (تشخيص) سره جوخت د يو لړ ورېندو انځورونو، سمبولونو او اسطورو په لټه کې شي او د چا خبره تفکر او تخيل دواړو ته هممهال مخه وکړي.

د استاد دا وروستی پړاو له پنځمې او بيا شپږمې لسيزې رانښلي چې د قافيو له پلنديو او بوښتو راوځي.

استاد زيار گيله من دی او حق يې هم دی، چې د پښتوژېپوهنې او کره ليکنې پښتو د دېرش کلن غورځنگ تر سيوري لاندې د ده زېږندويي او په تېره شاعري ډېرو له پامه غورځولې، له دې ناخبره چې استاد نه يوازې شاعري کړې، چې لاد پورتني ژبني غورځنگ تر څنگ يې د نوي او ازاد، او ان سپين(او ناپېيلي) شعر غورځنگ هم پرمخ وړی دی.

استاد د دې اندتوگې (طرزفکر) او اند دود له مخې چې جوله (شکل) او منځپانگه وبله نه جلا کېدونکي اړيکي لري، پښتو ادب په تېره شعر ته د ژبني هنر په سترگه کتلي او له ژبې سره يې يو کروړلی او ترنځېدلی تړاو ورکړی دی او له همدې گوتېپېره يې، ژبه هم د ښکلا ييز اړخ بنسټ گڼلی او هم له اند يز (فکري) پلوه. استاد گروهمن دی چې همدغه ژبني توکي وييونه يا سېمبولونه دي، چې هم هنري پيلامونه او انځورونه جوړوي او پر

ښکلا ییزو تو کیو اړول کېږي او هم منځپانګه، پیغام او بلنه را اخلي او په خپله وینا یې، خپل شعر د دغو دوو ښکلا ییزو او ژباند یزو آرونو پر کندړه برابر کړی او ورسره یې د ځوان پښت د لارښونې لپاره د کره کتنو، مخامخ خبرو اترو او بیا په کتابي بڼه د((پښتو شعر څنګه جوړېږي؟)) په ترڅ کې همدا دوه ګوني اړخونه یا آرونه په ګوته کړي دي، ان چې په دې ترڅ کې یې شعري کچ میچ هم د پښتو له رغښت سره برابر کړی او له عربي او پارسي هغو یې د نورې ژبنۍ جولې په څېر را جلا کړې او را خپلواک کړی دی.

پر دې جولیز بدلون او خپلواکۍ سر بېره د استاد زیار په زیار و هاند له اندیز پلوه هم شعري غورځنګ پر له پسې او ښتون او پرمخیون موندلی، له انتقادي ریالېزمه یې ټولنوال ریالېزم، او له یوې لسیزې راهیسې یې هیومانېزم ته لوړتیا موندلې ده.

پوهاند زیار ته چې څه د خپلو ځوانانو په ځوانه شاعرۍ او نوښتونو کې نیمګړي برېښي، هغه د دوی په شاعرۍ کې د پښتني، اسلامي او نورو نړیوالو اسطورو، نه انځورونه ده چې له دې پرته پښتو شعر د ټولیز نړیوال شعر د سیالۍ جوګه کېدلای نه شي.

استاد زیار د خپلې شاعرۍ، لکه له مخه چې وویل شول، له هر پړاو یاد هر پړاو له شاعرۍ سره د یوه اندېولیز چلن له مخې د هرې ټولګې په را اېستو کې یو راز خپرنی (نشراتي) نیاوټینګ کړی، داسې چې د ازادو شعرونو ټولګې د نړیوالې سیالۍ، غزلیزې ټولګې له خپلو غزلبولو سره د سیالۍ لپاره او دوړو وړو ټوټو، څلوریزو او سپینو شعرونو هغه د ساده لوستونکیو د پوهاوي لپاره کال پر کال یا هر دوه کاله یو ځل را مخې ته کوي.

استاد زیار د سرېنیو دریګونو شعري دوترونو په را ایستو سره تر لوی حمزه بابا را وروسته له څومره ییز (کمي) پلوه هم د ریکارډ څښتن دی.

استاد نثرو شعر له خپلو څېرمه ییزو (ذوقي) چارو او بوختیاوو څخه ګڼې او ورځنۍ څېړنیزې او رواني او پړنۍ (جسماني) ستومانۍ او اند ېښنې پرې سپکوي، او ژب-

ښکلاییز او ژب-اندیز یا هنري او ټولنیز او انساني ارمان د استاد شعري موخه او بنسټ دی، چې ځای پر ځای خپل دغې شعري ارمان او موخې ته نغوته کوي.

چې د ارمان ښکلې هېنداره نه شي

مور به هسې لوبې په هنر نه کوو

یا.

د تعمید غسل مې مینې ته د زړه په وینو ورکړ

دا چې کړي مې دوه ارمانه غځونې په غزل کې

استاد زیار په غزل او بیا په ازاد و سپین شعر کې ژب ښکلاییز اړخ همدومره سمبالوي چې خبره بشپړ فورمالېزم ته و نه رسي او له ریالېزم سره یې ټکر را نه شي، لکه څنګه چې نن سبا دغه راز نوې جولیز واله (فوریالېزم) لړو ډېر دود شوی هم دی. ده د نورو نوښتونو ترڅنګه د شعر تخنیکي اړخ ته هم پر له پسې بدلون ورکړی او په دې لړ کې بې د پخواني دود په تو پیر چې د یوې شعري مسرې ټېټه کچه تر پنځو او لوړه تر شپاړسو څپو رسي، په مخني غزلغونډ کې ټېټه هغه تر دوه څپیزې رسولې وه او دادی په اوسني دوتر کې یې لوړه تر ۲۴ څپیزې هم ازمایلې ده، هر ګوره په نوي ازاد غونډ کې یې دغه ریکارډ ان تر ۴۸ څپو هم رسولی دی، چې کېدای شي ، ځوان پښت یې له دې پلوه هم پر پله پل واخلي.

زه د استاد د اوروستی-وروستی یې مه کړې، غزلیز غونډ هم د دوی د شاعرانه بشپړتیایي بهیر یوه نوې بېلګه ګڼم او پر دې باور یم چې له پخوانیو هغو څخه هرو مرو نویوالی لري او پر یو لړ نالاسبرو ستونځونو یې د لاسبري ښکارندوی دی.

نور نو خپلې ستومانوونکې خبرې د استاد زیار لپاره د خوشال بابا د خولې په دعا د دې ارمان په درلودو راغونډوم چې:

خدایه هومره مهلت ورکړې په دنیا کې

چې کاره کارونه سم کاندې خوشال

په مینه او نمانځنه

محمد آصف صمیم ، ۱۳۷۹/۱/۱۰

لویه خدایه

لویه خدایه...

پرې، ګلځانی ستا د مینې او ښایست د ګلیستان شم

ستا د شان ناپای کتاب ته ، یو وړوکی شان عنوان شم

یاخو ژبه اورنۍ را ، یاقلم هسې پیاوړی

چې جوګه دې د ستاینې، زور و ځواک، شوکت و شان شم

یامې تور لکه رانجه کړه، یامې سور لکه نکریزې

مقصد دا ویا هغه خو ،چې منظور د خپل جانان شم

یا په شان د پسرلي یې، کېږدم ګل په تور وربل کې

یا په پښو کې یې د ناز، لکه ګلپاڼې د خزان شم

ماته دومره برې راکړه، چې مې ژوند له څه نه څه شي

یا خو سیوری شم پر ځمکه، یا خو ستوری پر اسمان شم

ځو به ورک یم له خپل ځانه، ناخبره له جهانه

دومره لور و پیرزو وکړه، چې د ځان یاد جهان شم

نه خو درې نه د اوجرې شوم، هسې پاتې په دا منځ کې

که د نورو د ښې نه شوم، نو خپل درد ته خو درمان شم

په تقدیر کې دې ښکېللی، څه تدبیر هم راته بویه !

نه چې پاتې په دې یو کې، تل تر تله بندیوان شم

دانړۍ منم کافرو، ته جنت ماته دوزخ دی

خو څه کفر به و نه شي، دلته هم مل د کاروان شم

که څه زیات ادلون بدلون مې، په برخلیک کې نه ځایېږي

خو اروه مې دومره هم مه، چې د تېرو په ارمان شم

که راتېر له انتخاب شې، څه به ستا له دربار کم شي

پرېږده پاتې چې تر پایه، هم افغان هم مسلمان شم

چې پر ځمکه ګرځولی، همدا تا خپل خلیفه دی

په دې ویاړم چې مقبول، درته په نوم د یو انسان شم

یارا اېل سمندرونه ، د مهال په اوبتلو کړه

یا د نوح په شان ماڼو را ، چې خوندي خو له توپان شم

یاخو پوهه مدني را ، چې زه هم فضا تسخیر کړم

یاخو ګروهه لدني، چې سپور پر تخت د سلیمان شم

وژغوره مې د دې ځمکې له وړو وړو خدایانو

چې کرور پاتې تش یوازې ستا په نهی او فرمان شم

درته خو په سوالو سربه، یم ما داکړه یا هغه کړه،

بس همستا چې پرې رضاوي، پر هماغه لاروان شم !

۱۳٤۲ل.

د مینې ناورین

وسوم اور د انتظار، خوته رانغلې

سپېلنی وریت په انګار، خو ته رانغلې

په درشل کې د ښکلا د پیغلتوب دې

ډېر سرونه شول بلهار، خو ته رانغلې

چې مو کړی وو تړون پکې د مینې

وران ویجاړ شو هغه ښار، خو ته رانغلې

مال و سر و هست و نېست مې له یو سره

کړه دا ستا له سره ځار، خواته رانغلې

چې ښکالو مې ستا د خیال د پښو ترغوږ شوه

ما کړه فرش په لېمو لار، خو ته رانغلې

د تیارو له ځنګله هسک لکه شهاب شول

درنو سپېدو سپېدار، خو ته رانغلې

توره شپه مې وروڼله ستا ګلمخ ته

لکه پر مخه تر سهار، خواته رانغلې

زه په خیال ستا د اوږدو زلفو کړیو

وختم پر سرد دار، خو ته رانغلې

ستا سر وورته یې ، لمن له ګلو ډکه

شو خزان هغه بهار خو ته رانغلې

چې ښندلی می وای ستا د ناز په پښو کې

شو مې تېر د ځوانۍ وار، خو ته رانغلې

لاس پرسردې کړم له ژوند اسرې د هو کې

پر ما خاورې شوې انبار، خوته رانغلې

ماد خپلو هډو پلو له ایرو جوړ کړ

درته څلی د یادګار، خوته رانغلې

ما وېل بلې مې له لوره کړې د مینې

یو څو شمې پر مزار، خو ته رانغلې

ستا د مینې د اور وینو له ناورینه،

ارمان یوړ ګور ته زیار، خوته رانغلې!

پېښور ۳/۱۱/۱۹۹۴

نه راځي نوره ستا د خیال د مکېزونو ښکالو

ستا د موسکاوو د ګلونو د وږمونو ښکالو

زما د زړه زمولې باغچې راتاندوي نه نورې

دا ستا د څڼو چمبېليو د عطرونو ښکالو

دربغه چې غوړېته د تورو غوړېو نړۍ نه رسېږي

د سرو بریو د بریاوو د برمونو ښکالو

چې تور داغونه یې د شپو د واټنونو پر یولل

نه رابهېږي د سپېدو د رڼو بونو ښکالو

نوره تر برید ستاد دعا د سیورې نه نغاړې لار

دبوږنېدلو تلوسو د شوګیرونو ښکالو

لامې راځي د بورجلو له خوګلنونو هسې

د ستي زړونو د زګیرویو او ستمونو ښکالو

چې کانې بوټې یې د مینې د بېدیا نه نغوړې

چامې لوټلې د باور د کاروانونو ښکالو

زما د مینې تندې لیکې کړې راسمې ګوندې

ستا د ښایست د هسک د ستورو د خالونو ښکالو

زه به د شپې د تور ځنګله د مرګ تر پـــــولې واوړم
که دې نسیم له سبا ښار راوړي د پلونو ښــــــکالو
چې لکه پرخه په لمریـــــنو تنـــــابـــو وزانګي
کړي غځونې مې د هســـــې سهـــــارونـــو ښکالو
شي به د تورو ګورو وریځو تندرونـــــــو پـــــایله
د درنګه خورو کجـــــیرانـــــو د خوبونو ښکالو
پرې ! د مهال دا غرونه غرونه چـــو پټیا وبوږنوي
دباد بهیر کې د رپاندو سپېدارونـــــــو ښکالو
چې شنې ګومبزې دوختو کړي انګازې انګازې
وابه خلي ساه د تلبهاندو بهیرونو ښــــــکالو
مشه چې ووځي د زمان له تبجن ذهنه زیـــــاره ،
ستا داند واند دښکلا ییزو انځورونو ښکالو !
زانګو کڅ (مزینه) ۱۹۹۲ / ۴ / ۲۸

دکلمینې په تور

زمانې کړم هسې ببل لـــــه تـــــازړه سره

لکه ګل چې ځوک راپرې کړي له ډنډره
درسته شپه په تلوسه ستا د راتلو مې
وې د سترګو ډیوې بلې تر سهره
کړ رازمول د باور باغ بې باورۍ ستا
که ښېرازوم لکه باغ ستا له باوره
خول ما خول ستا د ناخوالو په توبریو
نېز د وینو مې بهاند له هر پرهره
ماکړ جوړ نارنجیستان ستا سباوون ته
د بلهارو پرندو وینو له ګلکره
چې د سترګو سمندر کې مې غوپې خورم
نور نو څه غواړم د اوښکو له ګوهره
پلوشې چې یې د لمر د برم غمې ول
چاراکوز کړ هغه خول زما له سره
درناوو له یزدانه پناه غواړم
دتیارو د دېوتایانو له محشره
راستنې مې د حیا د کلي پېغلې

سر سر توري له تــــــالاو الا گـــــودره
چې مې سود پرې د کابل د گلـــــکڅو کړ
لاس پر سر کړم چاله ښکلي پــــــېښـــوره
لکه نم که د گلمينې په تور نېست شـــــوم
خو تلپاتې ژوند مې وموندهٔ لـــــه لمـــره
لادسره شعر الهام پـــــر مــــا راووري
ستا د غږ د سرو وربښـــــمـــو لـــه بستره
ما ورکړې څو څو وارې مرگ تـــــه مــاتې
ما دانگي څو څو پلا د دار لـــــــه ســــره
دڅو ورځو پر چوپتـــــيا زمــا ومه شـــه
کړم نړۍ به ډ که بيا له شــــــور وشــــره
پکې ژغور يې دارمان چې نغښتي نه وي،
زيار بېزار دی له بې ساه هسې هــــــنره !
پېښور پوهنتون ۳۰ / ۲ / ۱۹۹۶

د دوست په یاد

دا مې ورکړه مین هوډ ماتې اجل ته

څه هېښتیا که دې ژوندی راغلم درشل ته

ما په زور د پاک ایمان سپېڅلې مینې

بدلون ورکړ کږو لیکو د ازل ته

د اورو وینو ناتار چپېړې لېږدولې

تش سلام مې وکړ ستا سوي بورجل ته

هره شپه مې د یاقوتو جوپې بیا یې

ستا د مینې د یادونو تاج محل ته

ټولواکمنې د ښکلا د درست جهان دې

نه رسېږي د ښایست پسرلي ول ته

لا پسرلي دې د ځوانۍ په غوړېدو دي

لا پسخېږي گلکخونه دې وربل ته

چې زما د وینو رنګ دې وربښلی

بیا دې اړ ایستم د سرو شونډو غزل ته

د بڼو غشو له خیال سره دې لوبم

نور څه نه لرم د ژوبل زړه تسل ته

ستا مالګینې کرشـــمې چـــې پرې راووري

پرهرونه مې اړ نـــــه دي بل درمــــــل تــــــه

د ناکړې ګنـــــاه پـــــــړه راوبــــښې چـــې

ننواتې دې راغلی یـــــم و ستــــل تـــــه

د برې تر برید اوږدې خــــــونـــــړۍ لارې

پترې بویه مات کچکول د یــــــون تکـــل ته

د تبرو خولې یې په ویــــــنو تـــکې سرې دي

زړه مې سوزي سبرونــــو د ځنــــګل ته

چې یې دوست ترې، پر زړه داغ لکه لاله ولاړ،

زیار په کومو ستـــــرګو ولاړشي آمحفل ته !

اکسفورډ، ۱۵/۱۰/۱۹۹۶

د امین الحق امین د یوه شعر په لار وي،

(اوس ګوزاره د زړه په وینه کوو...)

بیا هم مینه کوو

موږ خو د سر په بیه میـــــــــنه کـوو

هر یو ازمېښت د زړه په ویــــنه کوو

نغاړو پر ځوکو د ښو خپـــــله لار

د مینتوب خبره سپـــــینه کـــوو

یو ، له ازمون بتې مخسور راوتـــي

چې اراده تل پولادیـــــــنه کوو

نور د مهال په دروهونه دروهـــېږو

هر یوه چاره په رښتـــــینه کوو

موږ یتیمان خو په ژړا پـــاخـــه یو

څه به فریاد له هر ناوریـــــنه کوو

ګروهه ایمان لرو ، پر خپـــله پوهه

نه چې پلپوټ له دین سادیـــنه کوو

لکه د لمرمو ژوند جګړه ښــکاره ده

نه لکه غل برید له کمیـــــنه کـوو

فرهادي عشق مو خسروان لــړزوي

د ښکلا زباد لکه شیریــــنه کوو

که مو په ستونو کې نغمې وچې شوې

موږه ځانګغوځ بیا هم ګلمینه کـــوو

هغه اسره دې وخوري سر، چې به یې

له ځوځ ما ځوځو، چین ما چینه کوو

رنګ و نژاد نه شته په لوښـــه کې مو

په نوم انسان باندې لوریــــــنه کوو

ځئ چې پر ژوند یو بل ته غاړې و ځو

څه به وير یو دبل پر مـــــرینه کوو

له خپل تګلوري جارواته مونـــه زده

هر څه له خپل دود و آیـــــینه کوو

ځان و جهان دې بدلول مو مـــوخه

هر یو تکل په دې اړیــــــنه کوو

مینه مو ژوند و ژوند مو مینه زیاره،

مینه مو کړي، بیا هم مینه کـــوو !

اکسفورد ۱۹۹۲/۱۰/۳۰/

(بولــله)

پېژند نښې

سمندر مو شو د اوښکو، د هېندارو توپاني بيا

ځکه شوه، دمرغلرو، پر دې سيمه ارزاني بيا

د دې د هر له ناخوالو او نادودو راپرېوځي

ديما دبرم له خوله، سره ياقوت مو يماني بيا

چې هر دم قدم په بيه، د خپل سر راته پرېوځي

سهارونه رنجني شو، ماښامونه ظلماني بيا

دزړه مېنه مو تالاشوه، د ژوند خونه مو ميراته

له وربوى د مينې لېږدي مو، خوښي او وركماني بيا

د فرياد فرياد د غرو له، يادونو نه مو وځي

آتلپاتې تلبلا نده، انگازه اله ماني بيا

چا وړو وړو خدايانو ، را دو څارې کړې له هسکه
څه څېرې اهريمني او ، څه ارواوې شيطاني بيا
د پېړيو دراکولاوو ، کړې راو چې دزړه وينې
چې کړو هسې يې د تېرو اورو وينو ارماني بيا
ګروه پلټونکو دا جهان، راباندې هسې جهنم کړ
کړ راکوز يې څه ناتارو ، څه بخو له اسماني بيا
لا له تېرو ناورينو مو ، سمه سا اخېستې نه وه
دې ګر ګرو راوسته، راباندې نوې پرېشاني بيا
څه تورزړو ابليسانو ، رابلو سلې پر آويجه
اچولي يې پر مخ سپين، نقا بونه يزداني بيا
زلزلې دزمانې پر ، خليلي کعبې راګډې
رغاونې ته يې بويه، څوذبيحه قرباني بيا
په نمات د زورواکۍ د ټينګولو رايرغالي
غله په نس کې ها د تورې، وحشي اسپې توررياني بيا
په ګناه د کنعناني، رنګين ښايست يې له هوسه
چا ببلارې زليخا ، ښکلی يوسف کړ زنداني بيا

د زړه ښار مو ودان، له غلغلې د پاکې مينې

کوم چنګيز و لوروله ، پرې يو مخ ورانه وراني بيا

چې تالان مو پورې شوې ، د ښکلاوو پر ماڼيو

شي به څنګه ځلندوی مو ، ارژنګو نه دماني بيا

دغه څه کانې راوشوې، د زرتشت پر اورتونونو

رانړېږي له يو مخې، بور جلونه زورواني بيا

دي راګډ پر ګلبڼو مو ، د تنکيو ناوکيو

څه وحشي تورې سيلۍ او ، څه بادونه خزاني بيا

چې اغزو ته غاړې وځي، د پانړېژ له بدو رديو

څه شبېې مو پر ګلڅانګو ،دې راغلي مرګاني بيا

چې يې کېږدي بخد يانياني، خپلو تورو وربلو کې

وبه نه سپړي ګلونه، هاګلبوټي با مياني بيا

نه راوړې مو نور کرلې پرنډې وينې سره ګلونه

نورې نه به شي ګلونې، ګلغونډۍ ارغواني بيا

نه به راشي پسرلې مو ، پر زمولو سبرونو

نه به ووينې پر خوب مو ،سپين سپېدار هغه ځواني بيا

نه به ببرته را په برخه، هغه تللی برم پر تم کړي

نه به وکړي زمانه، پر موږ هغه مهرباني بیا

وا ړه سر پر ګړنګونو ، جلوهلو بیا بانونو...

څوک به وکړي دور کلارو ، لارویو څاروانی بیا

درنو ورځو لوټمار دي، راته ناست په هر پړاوکې

لوټوي مو د وربښمینو ، بهیرونو کاروانی بیا

د خپل ژوند سرو سامان،له وېرې و نه ژاړو څنګه

دبې سروبې سامانو ،دا بې سرو ساماني بیا

بې له دې له بې بنسټو ، بنسټپالو شي څه تمه

له دې هسې ورانکارانو ، نوکرانو نرماني بیا

چې پخپله دي ببلارې، څه راوښيي به لارې

لارو هونکي به شي څنګه، لاربنوونکي رښتیاني بیا

مدرسو کې د ځایناستو ، ګوډاګیانو روزل شوي

د هماغه لار دنمسیان، ملاعمر و رباني بیا

که ټول عمر یې وو ځپلي، د اسلام تربېرې لاندې

کار یې واخیست له هماغه، میا ملا او روحاني بیا

شور بازار که وران ویجاړ شو ، خویې شته حضرت بچی لا

چې له پښتو وغورځوي، روښانتیا یې پېر اماني بیا

واګی واخلي د پردو په زور له لاسه د وګړو

د امان پر هېوادوالو وزغمي بې اماني بیا

خاوندان د پوهې زده کړې، له یو مخې کافران کړي

دین دولت ورکړي پر لاس د ، ناپوه غله کلکاني بیا

دي همهغه زنځیري سپي د ، تاریخي ښکېلا کګرانو

وراغوستی که سپین ماسک یې، پر تور مخ د اخواني بیا

چې رښتیني دښمان یې، د اسلام افغان ګڼل تول

دا لاسپو څي یې شه ځار، له آسیدِ افغاني بیا

لرې نه ده چې دینپلوري، سوادګر راته سور اور کړي

خپله پاکه او منلې، عقیده مسلماني بیا

شریعت محمدي، یې وهلی دی پر بډه

سیاسي شان شریعت یې ، را ایستلی خپلځاني بیا

د رحمت د آیتونو ، پرځای غوږ کې پوکوي مو

بس د قهرو د پر غز تول، آیتونه قرآني بیا

د ناکړو ګناهونو ، ګناهګاره نه ده څه ده؟
چې دردونه وزغمو واو ، وګالو بېدرماني بیا
حق د کار و ژوند ورکړی، چې ښځمنو ته اسلام وو
جاهلانو پرې د جهل، دور راوړ باستاني بیا
دا چې تاج د کرمنا یې، کړلتاړ په خپلو پښو کې
انساني بد چلندونه، یې شي څنګه انساني بیا ؟
چې له سجنه یې بتر هم، دغه ژوند راباندې تریخ کړ
پس له مرګ به جنت څه کړو ، هوسایي او انساني بیا
دنیا یې حراموي را ، باندې ځکه یو مخیزه
چې خپل ځانته کړي تر لاس، ټول خوندونه رضواني بیا
د اړتیاوو دواړه رازه، خو غوښتونکي د انډول دي
که هر څومره رواني دي، هومره بویه جسماني بیا
په پلمه مود دین ساتي، وروسته پاتې له نړۍ نه
راته هېښ که نني دي، څه به وایي سبا ني بیا ؟
هیڅ را پرې نښوول لنډ اندو ، که مو ښه وه که مو بد وه
که به و وینو پر ژوند د ، خپلو ورانو وداني بیا

د تخنیک پوهې بلو سونکي، په پلمه د ګروهې غواړي
کړي بې برخې له ګډ ژوند مو ، او سیالۍ د جهاني بیا
زموږ ژوند له ډېرانونو ، چړچوبیو راهسک نه شو
نور شو هسک له اسمانځکو ، کړي پلتنې کیهاني بیا
منځنۍ پېړۍ رایادې، د لوېدیځ بنسټپالۍ کړي
راولي په درې رزم کې هغه دور نصراني بیا !
دښمنان د یون خوځون او ، بشري پرمختګونو
باله ځکه شي تورمخي، تور شاتګي توریاني بیا
سیند په شګو نه بندېږي، غواړي بند یې کړي په زېرو
او راوڅرخوي څرخ هم، پرشا ببرته زماني بیا
زور د خلکو زور د خدای دی، څه په کار ازارول یې
پرلو ورځ به یې په مخ کې، زاز وکاندې پښېماني بیا
سپکاوی د پرګنو یې، رواکړی دی چې ځانته
ده همدا یې له لوی خدای او ، پاک رسول نافرماني بیا
څوک په مرګ و څوک پر ژوند به، ځنې درومي پناه کېږي
وران هېواد به وي وریاتې، کړي پرچا حکمراني بیا !

د ځان واک ترې ښواک اخلي له خپل کوره ښکوربړي

هريو ډوب په خپل خپل وير کې، هرې خواته ځانځاني بيا

لاس پر سر، کډه پر شا ترې، ټول بېزار په توره تېښته

د خپل سرد ژغور لپاره، به مني سرګرداني بيا

ورته پاتې له ناکامه ها ښوزله او ښوسه

چې يې برخه له ازله ده، خواري او ناتواني بيا

پړ اوونه مو ګالي، ترښارونو رسېدلي

راتپې راباندې ژوند د، لولنګره کوچياني بيا

نو مهالی، دوديالی او، پتمن ژوند راځنې اخلي

رانه جوړ کړي چې له سره، بدوي او ښديانې بيا

په دې هېنښنده پړاو د کمپيوټر کې نور پېغور دی

له دود وتې دينواکي، ټبرواکي او خانخاني بيا

اسطوره به د ضحاک و فريدون وي هسې پاتې

يو له بله به اخته وي، توراني او کياني بيا

دا استازي د مرګ ژوبلې، ورور وژنې، اور و وينو

غرجي وژني په غوري او، پکتياني په جوزجاني بيا

زاړه نوي د ښنه غواړي، پښتون نور هم وحشي زیاد کړي

په اخوان طالب يې کړي، د ملیت ترجماني بیا

بلې ساتي غرغنډې، د خپلمنځي جګړه ماریو

سره اچوي پښتون، تاجیک ، مغول، نورستاني بیا

پر سپېڅلې پاکه خاوره ، دمیرویس احمد رابلوسي

دمریبو مریبان راوژني، هوتکي او دراني بیا

څوک چې ځان بولي افغان، افغانستان بویه ګډکوريې

نه چې وېش کړي، د شمال سوېل، بامي بدخشاني بیا

تاندوي مړه خوګلنونه، د ګروهي تنګ نظریو

دهندو او مسلمان، شیعه، سُني او قادیاني بیا

د پردیو لاسوهنې،لمسوي بیرته له سره

د عربو او د عجم پاکستاني او ایراني بیا

دا په دې را ورانوي مو ، د ویاړلي تاریخ پلونه

چې راپاتې نه شي نوره،کومه نښه نښاني بیا

نوم نښان و پرون نن او ، هم سبا راځنې اخلي

خدا ایزده وبولي به څوک مو ، عبراني یا آریاني بیا

نه مغول تورک و تاتار او ، نه هونان نه ارمنیان او

نه عرب و نه عجم او ، نه هندیان و یونانی بیا

اورتونونه به ساړه وي، مزدکونه دړې وړې

نه کیدار ، کابلشاهان و نه یپتل و کوشاني بیا

نه به ګروهه وي راپاتې، زرتشتي او اسلامي مو

نه به لګي موڅه ځرک ، په سویل، شمال، لویدیځ، ختیځ کې

دغرجي او کابلي او ، زابلي او غوریاني بیا

شرنګ د تورې درستم به، انګازې نه کړي زابل کې

نه به هغه جنګیالی، کک ِ کهزاد وي سیستاني بیا

دبلخي او زابلي، اراکوزي او ګندهاري او

دسکه افغان پټان و ،دپښتون سلیماني بیا

برم پرتم به یې دتورې او مېړانې نه وي چېرې

(پټهان اګیا)به نه وا ،یي له ډار هندستاني بیا

نه به کروړ وي،نه به سوبې دکابل زابل زرنج وي

نه مغولو ته شېرشاه، خوشال خټک و روښاني بیا

ګورګینوالې به نیولی، له هرات تر کندهار وي

له آمو نه ترجمنا به، مغولو الې گورګاني بيا

نه پرسر به د محمود کېږدي، څوک تاج په اصفهان کې

به به وړی څوک شمله کې، وټومبي د دراني بيا

نه به بيا کله راپورته، له ميونده شي ملاله

نه به ورک غازي ادې کړي، له کابله برېتاني بيا

نه اکبر، ايوب، جانخان و، نه امين و اڅکزی به

د دښنو پر ضد شي مله د، مير بچه، کوهستاني بيا

نه به وي څلي، نرخونه، نه جرګې نه ننواتې

نه پښتو پښتونولي او، ننګ مېړانه ښه ځواني بيا

نه به ياد شو د نړۍ په، جغرافيو تاريخو کې

نه پښتون او نه افغان او، نه بخدي خراساني بيا

نه پکتويس او نه پکتين او، پرسويتي پرسوانا

نه کښېني نه پاسني او، نه روهي روهيستاني بيا

پلټونکي د موزيم به، لالهاند راپسې ګرځي

لټوي به مو ناچېرې نښت اباد کې نښاني بيا

خدايزده چېرې به مو مومي، په لاسکښنو لاسوندو کې

استوګن د پښتياناوو، او له پښته پښتياني بيا
بيلابيلې د لاس ګوتې، خو يو سوک وو ګډ دښمن ته
څه سړبن، څه بېټني، غلجي غرغښت و کرلاڼي بيا
کاشکي وا خلي انځورونه، موکه ساماتو آينو کې
او راجاروځي مو بيرته، آوختونه پخواني بيا
رانه تللې مرورې، نيکمرغۍ مو راستنې شي
له بورجل مو کډه وکړي، د ټول عمر ستوماني بيا
تور و سپين مو د لېمو، پسې او به شول دربغه دربغه
تورې شپې مو لاله رنګ شي، سپينې ورځې مرجاني بيا
د برخليک پر تندي ګوندې، مو راتاندې شي له سره،
د نړۍ له نقشې ورکې، پېژند نښې افغاني بيا !

اکسفورډ، دېسېمبر ۱۹۹۲

سليماني ګوته

دلمر پر لور مې هڅه کمه له ګـــــــــوربــــــــته نه ده

چې مې پر بوتې اراده له خپل الوته نه ده
که د څانګغوخ بلبل په څیر مې نغمې ستونې کې مري
لامې شتۍ وتې د برم پر تم له ګورته له ده
دا د څو ورځو په غلیا او خاموشۍ مې شه
چوپتیا مې کمه له غوغا شور وبګته نه ده
پر ځان ویسا ، ځان بسیاینه رابښلې مینې
پر چا ترلې مې هستي لکه پېروته نه ده

بل به د چا له لاسه وي، دا توره ورځ را باندې
که د نا ندولې زمانې د زور له خرته نه ده؟
د وینو لارې مېړنې پربوای شي
شونې دا چار له کوم نرګته نه ده
زه او رقیب له وبله زور، له مودو پوه یو زړوکې
زموږ تر منځه د څو ورځو میاشتو نښته نه ده
دي ښه او بد تل د هر چا د کړو وبلاړ زېږنده
دا خو د لاس، تلي تندي له لیک و کوته نه ده

بیا هم د واک تر غمي لاندې ټول جهان دی زما
څه که پر ګوته مې هغه سلیماني ګوته نه ده

هغه کمیس وو د یوسف چې یې یعقوب بینا کړ
دا معجزه پوره له بل کوم عادي خته نه ده

څومره چې تا نیولی ځای زما په زړه کې ګلې !
هو مره مې بله ښایسته را نژدې زړه ته نه ده

دومره ده ډېره خوږلني ستا د خولګۍ اوشوندو
ډکه له هسې خوند مزې مېنه، مندته نه ده

څنګه به ووځې د مینې له وربویه زما
چې مې لاوتې ستا څېره د زړه له وته نه ده

زما د زړه ستنې کږې دي همدا ستا پر لوري
که د سجدې مخه مې ستا د کاله وره ته نه ده

چې له ګوګل وکاږي زړه، نښه پرې نه ږدي ترشا
دا خو څه ګرانه ستا په شانې د زړه غله ته نه ده

چې ستا د ناز ښکلا انځور و ځلولای نه شي
هومره د مینې د باور اینه مې ته نه ده

چې بشپړ نه شم کړای د سترګو د ښایست غزل دې،
روي ردیف قافیه هومره هم رانجـــــــته نــــه ده !
اکسفورډ ۹۷/۱/۵

دپاتېدلو هیله

په زړه کې پالم د پسرلي د برېـــــــــدلـــــو هیله
بیا د سپېدو د سپېدارو د ټوکېـــــــدلــــو هیله
بویه د تورې تیارې شپې په ګور ځنـــګـله کې راته
د سباوون د نارنجباغ د غوړېـــــــدلــــو هیـــله
درژېدلو ګلـــــــبڼـــو د ښـــــــــــیرازۍ لپاره
مه شه راز مول د ستر ارمان د رژېـــــــدلو هـــــیله
کاش شي را تانده دزرتشت د اورتونونـــــو پـــه یاد
دسرو غاټولو د ډیوو د بلـــــــېدلـــــــو هیـــله
که د وړنګن کمند له تاب یې لکه پر خــــــه نـــه یم
بیا هم لرم د لمر پر لور د هسکــــــېدلـــــو هیـــله
په سره بټۍ کې د ګوګل مې لا تر پـــــــکې وهــــــې

د سره منزل تر وروستي برید د رسیـــــدلـــــو هیله

د هېښ وحشت توري منګولې را مروړلای نـــــه شي

د ځنګلي تورو شپېو د لښــــــــپدلـــــو هیله

خدای مه کړه واخلي په سنګسار ګروه پلټونکي رانه

په منصوري ګناه پر دار د زنګـــــپدلـــــو هـــیله

لکه یوسف خپل ښایسته ښکلي کنـــــعان تـــه لرم

د ښېلتانه له تورزندان د ستـــــنـــــپدلــــــو هیله

نه چې ستي کړي نمرودان د خلیلي مـــــــینې مـــې

پر سره ګلیون د سرو لمبو د اوړېــــــدلـــــو هیـــله

راته سپېڅلې ترکعبې د ابراهـــــیـــــمـــه ده هم

له لات منات د خپل حرم د پاکـــــــپدلـــو هیـــله

ستا د لېمو په اینوکې شي تـــــر ســره ګونـــدې

زما د مینې د باور د ځلـــــپدلـــــــو هیــــــله

نه لرم ستا له اورنۍ میـــــــــنې زه بــــلـــه اسره

بې د ناورین د مرغلین د پرېـــــکېـــــدلـــو هیله

پرېږده، زه هم په خپل تدبیر تقدیر ته ماتـــې ورکړم

مه راوژنه د ځان جهان د بـــــــدلېـــــدلــــو هيله

که مې مال اخلي، سرمې اخلې، هرڅه اخلې و اخله،

خو مې مه اخله د افغان پاتې کېـــــدلـــــو هيله !

اکسفورډ ۹۷/۹/۱

شلځپيز:

وربښمين شعر وييونه

پريږده، تورتياره برخليک مې، وتوکي لکه سپيدار

سـپيـــنې سپيدې بيا

د سبا ځراغ مې وځنبې، وروستی څاڅکی د ننځړو

دتـــــــــورې شپې بيا

ونغـــــاړي چـــــې تـــر ګلکڅه، د ژغورتیاد

واتـــونــــو تــنابونه

نه کړي ښکېل دژوند ببړۍ مـــــــې، د نېپتون نوح

توپاني مستې څپې بیا

څوبه ســــــوزم د نیـــمسسو ، نمرودانو د کسات

پـــــه ســـرو لمبو کې

خلیل وزمه پسرلی مـــــــې، پر مخ پرانېزي د سرو

ګلـــــو بـــاغچـــې بیا

د حجاج و هلاکو ، څېـــــــــرې مې ووځي، د تاریخ

لـــــــه سرو یادونو

چې و نه بهېږي نورې، د بلــــــهــــــارو بېګـــناه

وینو ویـــالـــې بـــــیا

چې اسمان دي سپـــمولي،ترې د لور و خواخوږۍ

اوښکــــــــې تر اوسه

کوشېر واخلې د نــــــــانځولې، زمانې له لاسه

مـــاتـــــې اینې بیا

لکه پرخه له نېستیه، را په بـــــــرخه چې هستي

جــاوېدانــــــي کړي

شي د لمر مزدک پر لوري، بدرګه مې ژوند ښباندې

پلـــــوشـــــې بیا

مه شه هېڅکله راتــــــانــــــدې، نورې څرېکې

د نــاورو پرهرونو،

نه چې شي مې د ورېښمینو، شعرویېونو پر اوږو

بــــاندې درنې بیا !

اکسفورډ، ۳۱-۱-۹۷

څلېرویشت څپېز:

لمبېدلي سهارونه

تاند ښېرازه پسرلي دې، وانوم چې د ورېمينو ،

خورو څڼو له ګلیونه

ګوندې بیامې شي په برخه، د کرلو پرنډو وینو ،

د ګلمینو ګلبڼونه

دګلپاڼې په شان زړه دې، چې زغملای کله نه شي ،

توپانونه د وختونو

پام ونه کړي عڅونې، پر وربښمین بستر د ناز دې،

خوبولي تېر يادونه

شنډې وريځې کاشکې توی کړې، رڼې اوښکې پر تبجن تږي

بیابان زما د مینې

ومومي بيا رښتیاینه، د سپېدو د خزانزمولو ،

سپېدارونو شنه خوبونه

د باور د نوتوکلو ، رڼوبيو په رڼاد تورې،

شپې له ځنګله تېر شم

شي مخروڼې مې د تور، تياره برخليک په لمرچينه کې،

لمبېدلي سهارونه

د زمان ازمون بټۍ له، مړه خو ګلن لکه پولاد ،

مخسور راووځم له سره

له ویلوب د سرپو کښېږدم، پر تندي د خپل وېلاړ مې،

اورني تک سره خالونه

چې چمن د ناوکیو ، مې اوښتی د خوراړې،

پر تاپو د ګوښوالي

ورته بویه چې کړي لاندې، د کوم خضر د ژغورنې،

لارښوونې د شپې پلونه

چا بادونو لولنګرو ، پټ په غوږ کې د ویرژلو ،

تاندلبانو ښونو ووېل

چې به نورې خولې سرې نه کړي، په سرو وینو د ګلولو ،

وینې څښونکي تورتبرونه

که هرڅو مره راښکېللی، د مهال داورو وینو ،

زنځیرونو زولنو یم،

لامې هیلې زړه کې ناڅي، چې سبا مې متې ښه شي،

هم له نن هم له پرونه !

اکسفورډ، ۱-۳-۹۷

شلځپېز:

لمر تندره

دښایست دسیال پسې ستا ،لټ پرلټ ما درست جهان دی اړولی

خــو هېڅېرې ما لیدلی، ستا په شانې نه دی بل ښایسته ښکلی

څنگه نه اوسې د ښکلو ،ښکلیستان کې ته بېساري او بې سیاله

چې نرسېس نرگسي سترگې او، فلورادگل ښایست دی دربښلی

دوربــل دسیوري شپول دې،له سپین مخ ځنې شوهسې راچاپېره

مــومـنان سر پرسجده او ،په توبوشول چې لمرتندرې دی نیولی

نــــــــوره نـــــه کړم څه پرواد ،بوربنوړو واټنو دغلیاکونو

چې شبېې تـــرې بوربنېدلې، هادشپې تیاره ځنگل دی ماروښلی

چازما له سرراکښــــته،دسپېځـــلې پاکې مینې دبرم تاج کړ

چا په غشو د جفا مې، د ښېرا زباور گـــــو گـــــــل دی را سکڼلی

په ډ گر کې د ازمېښت ما ، وخوړلې سرپرسر که د بـــــــرې ماتې

بیاهم ویاړم چې اوس هم لا ، یم هغسې د د ښنو د سترگـــــو خلی

ارمانژلې ولولې دي، چې انځورم یې د گــــــــل بلــــبل په ژبه،

ځکه مادرته دمینې، دا رنگیــــــــــن پیغام دزړه په وینو کښلی!

اکسفورډ، ۳-۳-۹۷

دژغور زېری

نوی کال د پردېـــــــسی بــــــــه، مبـــــارک وو ایم چاته

تورې خاورې مې پر سرشوې، دژوند خونــــــــه مــې میراته

ښنتنان د نوم نښان او ، د خپلواک ښکلي هـــــــــېواد وو

اوس بې پتې او بې پـــــــــته، یـــــــو ولاړ هــــرې درگاته

وو د خپلو لویو غرو ، غونډې درانه په درست جهان کې
سپکو سپک کړو هسې شان اوس، چې لیدای نه شو دنیا ته
ښار و کلی، کور و اور مو ، سرو او تورو لمبو وسول
نه تاریخ جغرافیا او ، نه فرهنګ پوهه راپاته
چې له لاسه د نانځکو یې، کډوال جلاوطن شو
ژوند کوو اوس د هماغو ، زبېښاکګرو له خیراته
بې بنسټو بنسټپالو ، بېخ بنسټ هسې راوکېښ
چې اوس کړای نه شو هستي مو ، نړیوالو ته کړو زباته
غبرګې پښې راپرېکوي چې، پر درشل د دربمې ږدو یې
یوه نیمه زرۍ بیایي، مو شاتګي بیرته شاته
ومنډلې یې ژوندۍ د ،کور پر ګور ټولې ښځمنې
بنسټپال یې ((هم وهي او ،هم یې نه پرېږدي ژړا ته))
راونه ښووه د افراط، تفریط تر منځ انساني لار چا
ورک افغان، افغانستان شو ، له تفریط و له افراطه
جلادان ترې د امین و ، ګلبدین غونډې جوړېږي
ولسواله یا دینواله، چې له خپل کچه شي زیاته

هر ربښتین او پوه افغان ته، د یوې سوړې مـــــاران دي

سر به ټیټ نه کړي هېڅکله، هېڅ اخوان، طالب مـــلاته

وران ویجــــــاړ هېواد به فتح، کړي په مرسته د پردیو

خو د ماتو زړو پـه ښکېل کې، به یې مله وي همېش ماته

عیسايي بنستــــــپالی ته، منځنی پېړی پېغور شوې

بدنامي د یوویـــــشتـــــــمې، اسلامي بنیاد گراته

بلهاري د ملایي، قـــــبایـــــلي وراستـــــــه نظام یو

څه کوو کنځـــــــا ښېرابه، روس، انگرېز و امریکاته

گوندې بیاهم دغه کال شي،هرافـــغان ته دژغور زېری،

شي د تلو ارمان پوره مو، بـــــیا ازادې پښتونخواته!

لندن، ۹-۳-۹۷

د خاطر پرغزل

بیادې سهي نه کړم په هغو سترگو...

پښتنې سترگې

راشه ووینم دې په مــــــــــــړو سترگو

یو وار په هماغــــــــــو پخوانو سترگو

بس چې دې پــــه بــرندو ژوبل کړی یم
مه مې مړ کـــوه مـــړې ! په مړو سترګو
مـــــا خــــــو دې نشـــه نشه کاته ژړل
نـــــــه دې وم خبر لـــــه خمارو سترګو
کـړای نه شي شهلا نـــرګس سیالي کله
ستا د ښایسته ښکــلو زرکنـــو سترګو
سرشوم پر میرو د غرڅـــــــنو په شان
ستاله هوسۍ وزمو غـــرڅـــنو سترګو
غواړې چې خبره شــــــــي زمـا له زړه
وپوښته له خپلو غلـــچکو ســــــترګو

تـــامــــې ادم زړه لـــــکه رباب غوندې
ګډ پر شور فریاد کـــړ په درخو سترګو
توري پښتنې ستـــــرګې به ور نــــه کړم
چېرې هم د چا پــــــه زرغونو ســـــترګو
زه که لاس پر ســــــر له خپل ارمه شوم

داووهم لمـــس ستاد ښاپېرو سترګو
مېشته يــې هغسې د زړه کور کې مې
څــه کــه مې پنا شوې له لېمو سترګو
ډېـــــر دې په سرو سترګو ژړولی يم
نه چې درنه ولاړشم بيا په سرو سترګو

زيار پر داسپين سر له غزل څه غوښتل،
نـــه وای که خاطر د پښتنو سترګو !!؟

اکسفورډ، ۱۳-۴-۹۷

د چوپتيا پر اوږو

زه دې وړم ناز تـــــــل د وفا پر اوږو
خو ته مې نياز وړې د جــــفا پر اوږو
نوربه په مخ کې ســــــتا يو آه نه کاږم
که کړي درنښت ستا د موسکا پر اوږو

ورته پر سترګو مــې تياره شي له ځاځ

چـــې زلفې نـــاڅـې ستا پر اوږو

ښکاري پر مينه مې بــاور نـــه لرې

داچې ږدې ژمنـــې د سبــا پر اوږو

ګڼه د خپل ښـــايســت د تاج غمي يې

لونم چې اوښـــکـې د ژړا پر اوږو

که دې لمر مخ کړم ترمـــې ترمې پرخه

بيا هم دريـــونـــم د ځلا پر اوږو

دومره دې مينه کې خــوارزار هم نه يم

چې شمه بار د نـــن سبا پر اوږو

زه له يوه ځوړنده تو پانـــه مخکې

لکه يـــو غريم د چوپتيا پر اوږو

لار لـــندوم د سپېدارانو تر باغ

که ړبوکۍ يـــم د ښېديا پر اوږو

زه د اسمان په رنـــګ هېڅ نه اچوم

نیلي غدکه د ریــــــا پــر اوړو

تر وژنځای نور خپل دار نه لــېږدوم

لکه بــېــــو سه مسیحا پر اوړو

چې تورې وریــځــې پر ژړا راولم

لکه تنا یم د برېــښــــنا پــر اوړو

لکه سپېدې د تورې شــپې زړه چوم

ځم نارنجباغ تـــه د رڼـــا پر اوړو

څنګه مې میـــــنه نړیواله نه شي،

چــې لېږدوم یـــــې د دنیا پر اوړو !

اکسفورډ، ۲-۵-۹۷

بې مانو بېړۍ

داله هسک ستا د ښایست، څه تندرونه راوربـــږي

چې د مینې پر ورشو زما اورونـــــه راوربـــږي

اوس پرځای ستا د موسکاوو د ګلونو د ورېمــــونو

ددې ځمکې د خدایانو پر غـــــزونـــــه راوربږي

بې ماښو نوحه ببړۍ مې ده راښکېل په غر څـــپو کې

د نېپتون له بېلورۍ چې توپانونه راوربـــــــــېږي

څنگه کښې نه ني پر وير د تاندلبـــــانو مې ويرژلي

چې شپه ورځ همدا بخولې ناورينو نه راوربـــــــېږي

د اسما د ستورو اوښکو د رڼوب گومان پـــرې مه کړه

د پولادو د ويلوبو بـــــــارانـــــونـــــــه را ورېږي

هر هر ستونځ يې چې يو طور وو د سپېڅلې لن تراني

اوس له هغو اسمانڅــــــــکو غرو گټو نه راورېږي

د سپېڅلو پرښتو په بيگنا هـــــــــو وينو سره مې

د فرعون د شتيو رگـــــبارونـــــــه راوربـــــېږي

پر کعبه مې له غچلېږده د بلو سگرو مـــهــــــو تانو

له سجيله د سکروټو سنگـــــــېږومـــــــه را ورېږي

چې هېنداري د لېمو مې ، ستا څېره ځـــلوای نه شي

ترې پر ځای د مرغلرو الــــــماســـــونـــه راورېږي

پر بستر د شنو خوبو مې د چـــــمـــــن د نــــاوکيو

د تورتمو واټنو نو پانړېـــــــــــژونــــــــه راورېږي

چې د لمر مزدک پرلور مو ، نغښته لار په میـــــنه مینه
بیا پر زړه مې هغه تېر خواږه یــــــادونـــه را وربېږي

اکسفورډ ۹ . ۱۰. ۹۷

میلمه پا ل زړګی

دا پر زړه مې تېر یادونه د جانـــــان دورومي را د رومي
که شپېږ زما د اوښـــــکو د بـاران دورومي را د رومي
دا د چا لیلا د مینـــــــې لېـــونـــي بلهاري شوي
ویر ژړلې، برېبوکۍ چې د بیـــــابــان دورومې رادرومي
تل سمسوره پسرلي یې د ښایست د باغ گـــــــلخانې
پر گلیــون یې وارو ښکلي د جهان درومـــــي رادرومي

دا راوړي بوی دلونگو سپـــــرلنــــــی نسیم له دښتو
که ورېږمې یې د کمڅو د شبستان درومـــــــي رادرومي
چې د مینې پلوشې مې ترلـــــــمریــــــن مزدکه رسي
پرښتې مې هر کلي ته د اسمان درومـــــــــي رادرومي
ځکه بربېنې، بنجرې د گلـــــــبڼو مــــــې هسې شاړې

پرې سیلۍ د پانړېژونو د خزان درومـــــي رادرومـــي

پنا غواړم له یزدانه د سپـــــــېڅلې پـــــاکې مینې

که توربربښ لره زما اهــــــــریمنان درومي رادرومي

چې مې سرې لمبې کړای پورې د ښکـلا پر ښکیلا ګګرو

بس پرزړه مې دغه هیـــــله او ارمــان درومي رادرومي

خدای دې مه راور انوي د میـــــــلمه پال زړګي جونګړه

چې یوه مخ ورته غمونه د انـــــــسان درومي رادرومي

دا ژوندون د مرګ تر پــــــــولې یو نیمګړی واټن بویه

چې تر منځ یې د څو ورځو شپو کاروان درومي رادرومي

پرېږده بلې وي د زیار پر مـــــــــــزار شمې تل تر تله،

چې زیارت ته یې د مینې پتنګـان درومـــــي رادرومي !

سویلي المان ۸ -۱-۹۸

د مرګ ترکومي

نغاړم ناپایه واټـــــنونـــه پــــرمخ

نوي پر انېزم ارت څــــــنډونه پرمخ

په ټول وبلاړ د مرگ تر کومي پورې

اخلم نا نغښتي پړاوونـــه پـــر مخ

له خپل مين هوډ به وا نه وړم کـــله

که هر څو وخورم گوزارونـــه پرمخ

زه د توپان هغه سر کښ مرغـــه يم

چې تمبوم سخت توپانونه پــــرمخ

د اندو واند په پـلـوشـــو رڼوم

ټول نالاسبري لرليـــدو نــه پرمخ

چې قافلې پوپــــنا کېـــږي پکې

لنډوم هغه بـــيا بـانــو نـه پرمخ

پرېږده، تياري د تـور مهال ومينځي

چې مې راځي اوښکې رودونه پر مخ

ډيوې د ستـــــرگـو په سروب بلوم

وړمه په شپو کې مشالونه پــــرمخ

پېر به دمينې د زنـــدان تېـــرېږي

کړم به يې ببرته ټول ورونه پــــــر مخ

توري څېرې به رسوا کېږي نــــوري

څو به يې وي سپين نقابونه پــــرمخ

وينې مې گوندي پسرلي راوړي چې

غوټۍ مې و سپړي گلـــونه پرمخ !

المان ۹-۱- ۹۸

استازکړی غزل

که ستا لمر مخ نارنجيستان، د سباوون راسپړي

پسرلني سمسور گلان، زما گليون را ســـــپړي

زه راوتلی له بتې د زمـــــانــــــې مخـــسوری

د ښنه به ما ته څه کيسې د بل ازمون راســـــپړي

دي خسروان سرپر سجده زما د میـــــنې برم ته
فرهادي هوډ مې، خزانې د بېســـتون راسپړي

سپېڅلې لار مې نه پرېږدم، د چا په ورم او وراشه
راته هر څوکه فلسفې، د اپـــلاتـــون راسپړي

لو مړی یاقوت ورته د اوښکو د ویـــرژلـو بویه
که څوک ناپوهه گوهري گنج د قـــارون راسپړي
زما پرهر پرهر زړگی ، لارغـــېدلـــی نه دی
زاړه زخمونه یې، له سره بیا بېلـــتون راسپړي
را ورېدلي تېر یادونه، پر ورشـــود ذهـــن مې
تېر پر تمونه له جېلمه، تـــــر جیحون راسپړي
په خپله سر تر پایه ټول، په گناهـــونـو کې ډوب
ما گناهگار پسې دفتر، د نن پرون راسپـــړي

زرتشتي اوربه په لمن، دا هـــــريمـــــن پورې شي

چې يې اورپښتي ، خو ګلنو نه د اورتون راسپړي

د ميني لار کې تويې ويـــــــنې، تويې نه دي تللې

تک سره غاټول مې ، د بلهارو مړېستون راسپړي

هېڅ مې مرګونې منګنۍ، سيلۍ وژلای نه شـــــي

د مرګ خزان لکه سپرلی، تازه ژوندون راســـپړي

زيار بـــــه لاس وانخلي له داسې استازګري غزل،

چــې يې رديف او قافيه ، نوی مضمون راسپړي !

اکسفورډ ۹۸.۲.۲

د وا کمنۍ پرخول

سپوږمۍ مخ دي پلوشې د ســـــبا لـــــوني

ګلوږمونه دې د شونډو موسکـــــا لـــوني

د خندا د الماسي شغلو لـــــــه بـــــرېښ دي

د ښايست د اسمان ستوري ځــــلا لـــوني

څنګه نه اوسي وړانګن د مينې کــــور مې

چې پرې وړانګې ستا ښېسارې ښکلا لوني

ګلورين مکېز مې مل دی ستا تـــــر موخې

سرې ګلپاڼې پر تګلار چـــې زمـــالـوني

چې ترې اخلي سرچينه د سپېــدو رود مې

ها رڼوب د ا ستا د ستــــــرګو شهلا لوني

پرور شو د خيال مې څري هـوسۍ سترګې

چې ډيــــــوې د اندو وانــد مې رڼا لوني

ستا د مينې يـــاد مې تانــد لکه ګل ساتي

چې د اوښکو شبـــــنم ټـوله شپه رالوني

څه تور ونــګي واټنو نـــه مو تر منځ شول

سرې سپرغۍ مو بيا د ژوند پر بېديا لوني

شي سور اور به په دې تــورو وريځو پورې

چې پرې غشي د ښو ســـــتا برېښنا لوني

ټينګ ايمان لرم پر برم د خـــــپلې مينې

چې هر يون به مې برى او بـــريـــا لوني

پـــــر دې هيله او سه زياره چې تاريخ به،

سره غمي د واکمنۍ پر خول ستا لوني !

اکسفورډ ۸۹.۲.۸

د زغم توپان

ګلباغچې د سپرلي تـــــوپانــــــي شوي

ټول چمن و شينيلي تـــــوپـــــانــــي شوي

دزرغا او غوړېدا په ولــــولــــو کـــې

رامبېلې او چمبېلې توپاني شوي

پر چند ښو لېچو مېشت ماران د ثښو
که سنبل و کشمالي توپاني شوي

ته او وير و ناتار لېږدي نور له ښاره
ور کماني او خوشالي توپاني شوي

نه تش سيند سمندر گي، سمندرونه
چې ډنډونه او تر بلي توپاني شوي

سپينې ورځې يې راباندې تورې شپې کړې
بيا تور مخي زنگالي توپاني شوي

له اخوا د ديوالونو د پېړيو
توند بادونه ځنگلي توپاني شوي

بیا د بلو نمرو دي لمـــــبو پــــــر وړاندې
گلزارونه خـــــلیـــــــلي توپاني شوي

د زغم اوښکې به هم جوړ د نوح توپان کړي
که د پېښو اسوېلي تـــــوپانــــي شوي
اکسفوررد ۹ - ۲ - ۹۸

پاك ایمان

څو مره زغمم ناورینونه ، خو جهان را خـــــبر نـــــه شو
په دا دومره ستورو سترگو روڼ اســــــمان راخبر نه شو
دا په څه چم دانگې وانگې، کړم د تور وحشت داړونکو
په ټول ښار کې غـــــوږ تر غوږه ، یو انسان را خبر نه شو

له کلو مې په تکل د وچکـــــالـــــــې تللـــی لـه چمه

خزان لوټ کړه پسرلي مې او بـــــاران را خبــر نـه شو

زه ستا یو ال یې لکه چونړی ، د گـــــلونـــو چمـــنونو
تور پانړیږ ژبه راپرې کړه گلیســتان را خبـــر نـــه شو

غلیا کگرو د وختونو ، ترې مــنزل موخه خــــتا کــړل
خو هېڅوک له دې تالا والا کــاروان را خبـــر نـــه شو
څه بې شمېره لېونو مې ، پکــې بایلل خپل ســــرونه
د بلهارو وینو ترې ، وچ بیابــان را خبـــر نـــه شو
تر دې زیاته بېلوري به ، په نــړۍ کې چـــا لیـــــدلي
چې رقیب مې وینې وڅښلـــې ، جانان را خـــــبر نه شو

که مې څه هم ورکاوي کې ، ناغېړي یو هم ونـــه کـــړه
نصارا ، یهود ، هندو او مسلمان را خــــبر نـــه شو

وم سکه رښتین بچی یې ، له لرغونو مهـــــالـــونه

مړه په پښو کې ورته پـروت يم، روهيستان را خبر نه شو

پر ورشو د آريانا اهـــريـــــمنان راپنځـــــېدلي
زرتشتي نغري ورانـــــبړي او يــــــزدان را خبر نه شو

داينې په شان ښرګند که، يار اغـــــيار ته هم يم زياره،
خو يو هم له نيت نمات و ، پاک ايــــمان را خبر نه شو !

۲۰-۲-۹۸

د بېلتانه د واښو لاروي

لمر د ورځې پــــــــروژن کـــړ ځان ګاره
هسک د شپې پر زړه چاودون کړ ځان ناګاره
د سپېدو د سپېدارو تــــــورو بلو سګرو
پر رڼوب د سباوون کـــــړ ځـــــان ناګاره
غوړېدلي سرې باغچې زمـــــا لـــــه وينو
تورې وربېځ مې پر ګليون کړ ځان نـــــاګاره

هغه بڼ څنګه سمسور شي چې مـــالیار یې

د غوټیو پر للون کړ ځـــــان نـــاګــاره

سرې بټۍ لکه پـــــولادو از مېـــــلم

وخت زما پر د ي ازمــــون کړ ځان ناګاره

پرښتې خو د مرګ و نه شــــــوم وژلای

که یې زما پر بیا ژوندون کړه ځـــان ناګاره

تل څپاند چې اباسین شته نور څه باک دی

که جېلم مې پر جیحون کــــړ ځان ناګاره

د فرهاد د نامه برم هم نـــــور اوچت شو

چې خسرو پر بېستون کړ ځـــــان ناګاره

بلهاري شو د خپل ګـــــنج د سپما ځکه

د موسی پر ورم قارون کړ ځـــــان ناګاره

خپلې سخې د نمرود پکې لمـــــبه شوې

چې خلیل یې پر اورتون کړ ځان نـــاګاره

زه به هم څه اند ښېنه ستا د بر خلـیک کړم

چې مې تا پر نن پرون کـــړ ځـــان ناګاره

لاړ ووو د بېلــــتانـــه د واټــــــنو مې

پر يوون و پيوستـــــون کـــړ ځان ناګاره

څه ناتارترې راپيدا شـــو چـې تور اندو

د ازما پر اوښتون کــــړ ځــــان ناګاره

څه هېښتيا که د پېړيو شاتګـــلپـــالو

نن د زيار پر دې غبرګون کــړ ځان ناګاره !

اکسفورډ ۲۰ ـ ۲ – ۹۸

نولس څپيز غزل

شنې پسرلنۍ

پسرلي ول دي ګلغونچې، بيا د ګلڅانګو په کــــوڅو کې نغښتې

بيا يې لمبې د چا له وينو ، ټوکېدلو چمبــــــېلو کـــې نغښتې

د زمولې ځمکې په رګو کې ، زرغونتيا له سره ســــــا اخلي بيا

بيا تاند لبانې تلوسې ، د چمنو په شيـــــنيلـــو کـــې نغښتې

سپینو وورو به جلوهو، وچو دښتو ګوندې تنده څښلې
چې یې برید لیکې هرې خواته، په ورشوو ګلځکو کې نغښتې

ستا د اواز له شنو ورېښمو، یې چې رنګ د ښیرازۍ اخېستې
شنې سیمفونۍ د ارغنون، ته وا د زېرو بم پردو کې نغښتې

چې یاد نامې د اورو وینو، د مهال له تبجن ذهن پرېوي
هسې نشې ستا د ملالو تورو سترګو په پیالو کې نغښتې
څه رنګینۍ چې لو رولې، پسرلي پر سمو غرونو باندې
هغه یو مخ ستا د ښایست، په مینه وړو مکیزو کې نغښتې

څه خوږ بویۍ چې کاروانونه، له ختن رالېږدوي د مشکو
ټولې هغه ستا د موسکاوو، د ګلونو په ورېمو کې نغښتې

پکې بلبړې نن سبا، چې له یو سر د سرو ربدیو ډیوې

توا ببېد یاوې دزرتشت، د اور تو نو پـــــــه لمبو کې نغښتې

که منګنیو پانړېژو ، را وزمو لل سمسور ښــــــېراز څــــړمنې
هیلې اسرې زما بیا هم ، ستا د لمرمخ په پـــــلو شـــو کې نغښتې

تر څو به ژاړم د مرګ ژوند تر منځه خــــپل دا نــــاتاکلی برخلیک
څو به مې پرېکړې د تدبیر ، وي د تقدیـــر په صحیفو کې نغښتې !
که مې د خپلو سرکو اوښکو ، څپانـــــونو پو پـــــــنا کړه هر څه
لا سرې سپرغۍ مې د تېر برم، دوران نغري په خوګلنو کې نغښتې
چې مې ساړه سمخ یونو نه، وژغــــــوري ، د تورو شپو له تاړاک
لا مې د مینې سوې څړیـــــــــکې د زړګي په پلوړګو کې نغښتې

چې تېرې هېرې افسانې، د (یاریکو) کــــړي بیا راتاندې یو ځل
هاغلبلې مې د چوپتیا ، د درنو غرو په اســــوېـــلو کې نغښتې

څه اند ښننه که نارنجباغ،د سباون کــــړ ، تـــــــــورو خړو پناه

شغلې ځلاوې بويه هم د سرو لا لونو پـــــه ايـــرو کې نغښتې

دا د رڼا زرغا موسم، به هم تـــياري د تــــــورو زړو و څيري

برېښناوې تالندې وي ، تل د پسرلي دوربـــځو زړو کې نغښتې

څه ار مانژلې ولولې ، د سرو غــــړانـــــــدو تکلونو زياره

ستا د دې شنو پسرلـــــــينو ، پـه رنگينو گلوييو کې نغښتې

اکسفورډ ، ۲۲-۲-۹۸

اتلس څپيز غزل

تور غځېدلي پړاوونه

که سپېدې په خپل رڼوب د تورې شپې تياره گردونـــه پرېوې

گلمونگرې په رڼو څاڅکو د شبنم ، سپـــېره مخـونه پرېوي

څنگه نه کړي د سپېد ارو ژبـــــې مـاته د ځنگلونو چوپتيا

چې هېښمه د ښبرازۍ تـــــولې ببدياوې سمې غرونه پريوي

څخوبونه يې مه بــــــولـــــه چې راووړې له لېمو د وريځو

دا اسمان په خپلو اوښکو وينې وينې سره څنډونــــه پرېوي

بیا د شر د خدای له هسکه راپرېوتي دي څــــــه تــــندر تکې
ځانګغوځ چونې په نغمو سوي الوي ګـــــــلکڅـــو نه پرېوي

راوتلي يې که څه هم د ازمون له سرې بـــــــــتې مخسوري
د هستۍ شنه شنه پسرلي مې د پولادو ويلو بـو نــــه پـريوې
ويني ولل په وينو ، لونبه د غېچ ترېو ، وينې ځنبونـــــکو ده تش
لکه څوک ګناهګاران په ګناهونو ګنـــــاهـــــونــــه پريوي

داځه نه ښنل کېدونکې ده راشوې چې يې ګران شــــــو تعميد
له کــــــلو کـــــلو مې خاوره د بـــــاروتـــو بارانونه پريوي

ګوند بيا مې د بلهارو سر پرېکــــــــــړو لاروو ســــــرامنې
داد وخت مخ ته تياره تور غځېدلي پړاوونه پـــــــرېــــوي

چې زما د غرونو غرونو پېڅ وزغم له اسو بـــــلو را زېــــرېږي

توري لړې به مې نورې دا ښپانده ښپـــــانـــــونـه پرېوي

چې په بدو د بدایو جنت پېـــــرو پـــــــرسبدلې همېش
شیخ ملا په استنجا ، د خپـــــلو خېـــتو دوزخونه پرېوي

غواړي زیار چې تر مرگ وروسته یې هندوان مړی ورو سوزوي
نه چې دامسلــــمانـــــان یــې په زمزمو گناهونه پرېوي !

اکسفورډ ، ۵-۳-۹۸

د مینې باغ

ناز و خوب یې په لېمو کـــــې سره ناځي
لکه سرې سپرغۍ ځلېـــږي یې سره واځي
غبږ پر غبږ و خوله پر خولـه، غاړه پر غاړه
د خولو عطر یې د مـــــخ پـــر مخ راځاځي
خوبولې دا پرته لـــــه ځـــــان بې ځانه
زه یې تش کړم له تنـــــیو ورو ورو کاځي
تر منځ ورک مو واټنونـــــــه د بېلتون شي

رانه گرځي لــــرې لــــــرې د غم کړاځي

په زاريونـــــــنواتـــــو پخـــــلا کړې

خدای دې نه کړي تر سهار مې له خوا پاځي

کړې د میــــــــنې د ښنو لمسون له مرګه

په خندا راغلې بېـــــرتــــــــــه په ژړا ځي

لکه یار پر خپل بېساري ښایســـت ویاړ کا

هسې زیار پر خپله پـــــاکـــه مینه ښاځي !

بېر منګهم، ۸ - ۳ -۹۸

(بولــله)

غرېو نيولی فرياد

مهال گرځوي پر ما چپه مېچنې

په بلهارو وينو سرې د هسک لمنې

له کلو کلو زما پر سر راووري

له اسمانه د ناورين د اور د رغنې

نمرودي لمبې پر ما گلزار بدې که

خلیلي ګلزار مې اوس پر سوځېدنې

د ارزو په وچ ګوګل کې مې زموللې

هغه شنه ښېرازه سا د ټوکېدنې

ناسپړلي شنه خوبونه مې لمبه شول

په کسات د ارم باغ د غوړونې

د فلورا له ببلورۍ ټولې خدایګوټې

دي زما له ګل ورشو و ماڼیجنې

چا اور ګډي بلوسی اور له پرو مېتوسه

تش په پار زما د بڼ د سوځونې

تر دې بله بد مرغي به چېرې نه وي

پر څړمني چې د مني کښم ویرنې

بې ګلونو پسرلي دي چې تېرېږي

نه ګلبوټي ، نه ګلولې، نه ګلونې

دا راوشوه څه کانه پر ګلبڼو مې

پکې ټوکي چې د ګلو پر ځای غنې

چې یو وخت مې ببدیا باج له باغه اخیست

اوس په باغ کې مې ولاړې انځر غنې

نارنجباغ د سباوون مې زرغون نه شو

یم نهیل د خپلو وینو له کرنې

گلکځو نه مې باروتو تور ایره کړل

گل مېرې مې جلوهلې او تبجنې

پاهرېڅو ژبې را پرې کړې د سپېدارو

ویلوب سوځې مې د سرپو سبرونې

څنگه نه اوسي وښکي مې سره په وینو

چې خورم وینې شپه او ورځ د خپلې ینې

ژوند ببړی، مې ده راښکیل په توپانو کې

نه ماهو شته ، نه امېد یې د ژغورنې

غچ د خپلو وینو اخلم له خپل ځانه

راته غوره ځانوژنگ له پور وژنې

هسې زار نهیل به ما غوندې څوک نه وي

چې کړم هیله له پردو د ځانژغورنې

درنهو ورځو یاران مې وو بې شمېره

نه شته څوک پر تورو شپو مې د پو ښنتنې

پر اوږجه د ښکلا مې نا تار ګډ دی

لاس اخیستی مې زوروان له ګرو ېږنې

نریوان، ویهاراوې هېرې شوې

دا یوا کړي له یزدان سرغړونې

د شر خدای ځاځ پرښتې راګومارلې

کار یې نشته، بې اور وینو او وژنې

شر غوبل ته یې ورکړې دیني بڼه

ټول بېزار یې د وحشت له اچونې

راستولی یې اشرار د شر لپاره

راځار کړي یې ژوند ژواک له ګروه پلټنې

تر و بانې تور واسونو رالښلي

په پوچ خیال پر سر د خول دا ېښوونې

را واکمن یې هسې تور طالب اخوان کړ

چې بادار ته هم نور نه دي د سهنې

هندو بار نه یې سوچه اسلام راوړی

پر ناپوهو پر گنو کړي زباد ونې

نور څه نه کړي جګړه مار بد کار جاهله

بې د جنګ ، جنایت ، جهل له خپرونې

کړه ټوک ټوک یې د اسلام په توره دومره

چې امید یې نشته نور د رغېدنې

ورسره واړه یو لاس یې وو ورانۍ ته

اوس یې نه کړي اندېښنه د رغاونې

کړه یې ښکېل په خپلمنځي جګړو کې هسې

چې یې نشته بل څه کار بې ورور وژنې

په سرو شنو را و دروهه ساده ولس یې

اوس بې برخې یې یو مخ له پېرزوینې

وړې تږې او رنځور یې پر ځای پرېښووه

په ارمان د یوې وچې پیاڅې ، نغنې

منځنۍ پېړۍ راوستې د لوېدیځ یې

د ختیځ له بر بریت سره د ملنې

دژوند واک و انساني حقوق ترې اخلي

اسلامي حقوق تپي پرې له دروهنې

نور له سره رغوي پرې اندامونه

د دوی کار د لاسو پښو، سر پرېکونې

ما سک د ړیرو یې راکښلی پر مخو دی

دي پر تن یې د انسان هسې څرمنې

جنتي حوري غلمان ستايي هر چاته

خو ژوندی د کور پر گور منډي ښځمنې

راته دین یې هسې توره بلا کړی

چې را ربېي غبرگې پښې د پر مختلنې

ډنډورې د بل خیالي جهان وهي دوی

نور کړي نورو کیهانو ته الوتنې

لا د ځمکې پر گردښت نه لري گروهه

مخکښان بولي ځانونه د پوهنې

د تخنیک پوهې په دې هښننده پېر کې

پېژني تشې کرښې انگېرنې

د شپږمې پېړۍ زده کړې ورته غوره

تر دې نن سبا ښوونې او روزنې
استادانو يې ولس ټول مرڅپان کړ
اوس يو مخ دا شاګردان ورته ي زنې
راښکېللی يې د ګروهې هسې تور کې
چې يې نه شته ترې چاره د راوتنې
چې د ځمکې بنده ګان يې ترې ځوربږي
څه کړي تمه د بادار د لورېينې !
دي پخپله لاس بوتان د خدای د ښمنو
او وهي باټې د خدای د استازګرنې
ټول کافر دي خو يو دوی مسلمانان دي (!)
ناوزګار له بل غندنې، ځانستاينې
د مريې مريی به چا لره څه ورکړي
دوی جوګه کله بل چاته د ښښنې
پرلا رسم لکه چنګاښ نه ځي پخپله
ترې به وشي څه امید د سمونې
دا لنډ اندي بنسټپال لري دا هڅه

ښکلی بنسټ را وکاږي چې د ټولنې

نښتوي يې ټول مانيز توکيز شتوالی

تل په هاند يې د وکړ د مسخونې

ځنې بلوسي خپل زاړه ملي وياړونه

پرې د دين په نوم تپي پر دی ویاړنې

کړي پر ځای د خپل تاريخ، فرهنګ ميراني

د ساميانو پر تاريخ فرهنګ بناځنې

هيڅ سوچ نه کا، چې تاريخ يې نورمل نه دی

نه يې دي زاړه چلونه د چلنې

زوړ به زازو پرېږدي نوي ته خپل ځای نور

دا دی جبر د زمان د وخت غوښتنې

څوارلس سوه کاله بيا راوستای نه شي

هغه پېر نه دي نور چاته د مننې

دا جګړې به يې ژر پاتې شي له مرګه

ورسره پټليز زړې وسلې زنګنې

ژر به پوه يې په ټګۍ شي دا وګړي

نه کړي نور به يې دو که د جنت ژمنې

ور و يجاړ به کړي طلسم د پېړيو

هر يو دام يې کړي ور پرې د درغلنې

ځنې نه شي اخيستای د مېنې مينه

لرې نه لو ېږي منه له خپلې و نې

لا يې خونه د پلرو کعبه د هيلو

ورسره يې دي لا ټينگې د زړه ستنې

دا له ذهنه د نړۍ وتی ولس مې

پېړۍ وروسته بيا ياد ښاد شي يو ورځ گنې

لا څو څاځکي يې د وينې شته رگو کې

ورستي برید ته د بري د رسيدنې

که په ستوني کې فرياد يې غرېو نيولی

لا يې پاتې دي وازره د الوتنې

پولاد وزمه به راووځي مخسوری

له داهسې سرې بټۍ د ازموينې

بيا به زباد بلوسلي برم کړي ټول جهان ته

ناست به نه وي تر قیامته لا ترزنې

چې یو وار وي کوم لښتي کې اوبه تیرې

پکې شته یې بیا کیدون د بهیدنې

چې کړي ورکه شاتګو اله له هېواده

هغه ننګ به یې بیا وکړي غځونې

د مهال پر تورو وربځو اور کړي پورې

بیا په پار د ژوند د لمر د ځلېدنې

شي پاڼرېژو واټنو ته د پای ټکی

ورړ د زمولو پسرلو د تاندونې

چې تر بڼ د سباوون یې غځیدلې

ګلورینې کړي هغه لارې اغزنې

بیا د هسک د خدای رښتینې خوشالۍ ته

شي پر ځمکه یې ځاینا ستي د نمانځنې

د خپل ژوند وژواک بر خلیک ببرته را خپل کړي

د ځانپلورو بلو ساګرو له بلوسنې

چې بیا سیال شي له سیالانو سره زیاره،

ده اړتیا بیا د افغان د سربښندنې !

اکسفورډ، ۲۰-۳-۹۸

د بد خشا ن لالونه

نور دې د ښایست گلونــــــه نـــــه ستـــایم
ستا د سپین مخ شنه خالونــــــه نـــــه ستایم
سترگو دې زما هســــــــتې لمـــــــبه کړله
دانشه نسکور جامونـــــــه نـــــــه ستایم
ډېر دې کړم راښکېل پـــــــه اوږدو زلفوکې
نور دې دغه تور دامونـــه نـــه ســـــــتا یم

ورک شو درنه ځان په ډېر ستایـــــــنگ زما
بس ستا کرشمې نازونه نه ســـــــتایـــــم

مینه کې چل ول ریا ځـــــایـــــېږي نه
ستا دا د ریـــــــا چمونـــــه نه ستایم

شوې چې پېغلې شونډې يې سور اور راته
نور د بدخشان لالونــــــه نـــــه ستایم
نه شوم چې پخپله د خپل وخـــــت جوګه
تش د ورنېکو یادونــــــه نـــــه ستایم

ښکای نه شم د جبر قصــــــیدې د چــا
زه د چا واکمن برمـــــــونـــو نه ستایم

یم د اهورا د سپېڅـــــلتیـــــاګروهن
زه د اهریمن مکرونـــــــــه نه ستایم

تېر رانه وختونه مې چې ځارشـــو ترې

دا اوسني تور وخـــــتونـــه نه ستايم

ما کړې له میـــــــوز ســـره داژمنه ده
نور د تورو زلفو ولونـــــه نـــــه ستایم !

اکسفورد ۹۸.۳.۲۸

د ځلو اوښکې

درته مې تمې په تلو تــــلو کې اوښکې
د څپرو گروو په ریـــــــښو کې اوښکې
دا پکې لامبي ستا د خیــــــال ښاپیرۍ
ځکه مې ډنډ دي په لېمو کـــې اوښکې

ستا د راتگ د هـــــــر کـــــلي په هیله
لامې دي نښتې په بـــــــڼو کې اوښکې

چې یې پر مخ راجــــــوړې کـــړې لارې

تا ته پېیم په امیـــــلو کـــــې اوښکې

لمر ویلوي واورې د غــــرونــــو پر سر

ځي یې رودونه په خـــــوړو کې اوښکې

پر ژاړه سردي تــــــــــول وګړي دلته

ته وا بهېږي په ویـــــالــــو کې اوښکې

د پرخې څاڅکي یې مـــــه بـــوله هسې

ګلوتوی کړي په اغـــــزو کې اوښکې

له بې ارزې ورته تش ګـــــــوري هم نه

لکه یاقوت یې لونم پـــښو کې اوښکې

زیات یې شــــــي قهـــر د کباب په ژړا

ورسوځي اور لا غــر غنډو کې اوښکې

دومــــره اســــــــان راسره وژړل چې

نه یې ټینګیږي په ونښکو کې اوښکې

ګونـدې رڼوب شي د سپېدو سهار ته،

چې تـویوم په تورو شپو کې اوښکې !

۹۸.۳.۳۱

مروره خندا

ستا د ښایست بهارستان نـــــه خــــانــدي

زما زمولی ګلستان نـــــه خــــانــــدي

په وچکالۍ کې ســــــتا دلـــــــور وپېرزو

شنیلي نه خاندي، ګـــــلان نـــــه خاندي

سمه او غـــــر لـــــه پـــــــــسرلي مرور...

ورشو ، رغـــــځی، د ښت وبیابان نه خاندي

ژړا خندا دي يو د بل زېږنده
چې ورېځ نه ژاړي باغ بوستان نه خاندي

لکه غاټول پسرلي پرېښوم پرډاګ
که ګل پر هر مې پر خزان نه خاندي

لوګي مې خېژي د ښونولو وادي
زما لمرين نارنجيستان نه خاندي

دي بې سهاره تروږمۍ شپې واکمنې
لمر، سپوږمۍ، ستوري پر اسمان نه خاندي

خوښۍ ښادۍ مې له بورجل لښلي
راته اسرې، هيلې، ارمان نه خاندي

خندا په روغ زړه شي، په ژوبـــــل نه شي

پر زړه ويشتلي مينان نـــه خـــانــدي

ما لېونی د مينې مـــه بـــولـــــئ گرم

لېوني چا وېل چې پر ځـــان نـــه خاندي

چــــې په لوی لاس پر ځان جهان خندوم،

پــــــر ما دې ولې دا جهان نه خاندي؟

اکسفورد ۹۸.۴.۲

دسرو هيلو جوپې

زما د سرو گلو باغـــــچې تـالاشوې

د شنو خوبونو سرې غونچې تـالاشوې

د پســــر لي پـــــر گلورشوو زما

دگليونو نو گلوړمې تـــــــا لاشوې

د سباوون د گلـــكـخـــونـــو پـرلور

دارمانونو بدرگې تــــــالاشـــوې

د منګنيو پانړېژو پـــــه لاس مــــې

تلپسر ليزې بنجرې تـــــــالاشــوې

څه مو سمونه ګلورين شـــو رازمـــول

څه تلښېرازې شنې شېبې تالاشــوې

راالېږديدې مې چې د لمـــر له ښــاره

هاپلوشينې قــــافلــې تالاشــوې

د رنګ وبوی ټول بهيرونه مې لــوټ

د سومابوټو کروندې تــــالا شـــوې

غدۍ راپرېوته پر کور د ښـــــايست

زما د مينې ورځې شپې تــــالاشوې

لرغوني څلي مې د برم و پـــــــرتم

د ننګ و پت ديرې او جرې تـالاشوې

ها دنيکو د نيک اندۍ ايـــــين مې

ويا ړلې ګروهې اسطورې تــالاشوې

له پرتمينو مهـــالـــونـــو ځنې

د تلیادونو خزانې تـــــــا لاشوې

ها پېژند نښې، پیلامې د هستـ

ټولې راپاتې ښادنامې تـــا لاشوې

چـــــــې د خزان تر واټنو اوښتې،

زماد سـرو هیلو جوپې تالاشوې !

اکسفورد ۹۸.۴.۴

د پا کې مینې کور

دریغه چې داستا د پېکې گـــــــل نـــه شوم

ستا د گل ښایست د بڼ بلـــــبل نـــه شـوم

تا خو مې پر سر دزلـــــفـــو سیـــوری کړ

زه خو ستا پر سر ښاخ د سنـــبل نـــه شوم

پښو کې د ناز شین دې سپینلي غـــونـدې

دود دې نظر مات ته د کـــاکــل نـــه شوم

جوړ دې زه وېـــده لـــــکه د زلـفـــو مار

ستا د چندړ ځانگې پر څنـگل نـــه شـــوم

یم خو لا اغزی د ډبرو ستر گو کې
سکینده که د خپل زخمي گو گل نه شوم

ومې څنبلې د بري د خپل زړه وینې
ورسېدم نولس ته، خو شل نه شوم

بیا هم د مهال ناخوالې نه ژاړم
دا چې لاس پر سر ستا له درشل نه شوم

لاس مې د خپلوۍ اوږد پردي ته کړ
شوم له خپل پردی، د پردي خپل نه شوم

بل مې لکه شمه کړ ځان نورو ته
هسې بلهاري شوم، خو د بل نه شوم

بیا مې هم دی زیاد د پښتنې مینې
دا چې کله مل د تورک مغول نه شوم

ما لکه غوټۍ ځواني له تاځار کړه
څه که خزان وزمولم، گل نه شوم

چاته مې سر ټیټ لکه چنار نه کړ
بل مې پر زړه اور، خو بې منگول نه شوم

نور دې څه پیغور نه شو پر ما پاتې
سرمې چې غوټ پرې شو، نیم بسمل نه شوم
وو چې زما ستا د پاکې مینې کور،
مېشت له تا سره بیا پر کابل نه شوم!

اکسفورد ۹۸.۴.۲۰

د لیونتیا پیغور

د اشنا له کوڅې ولاړم، پر ناشنا باندې د بره شوم
زه خو تلم د چا پرلوري، دا پر چا باندې د بره شوم
له نا دودو د رقیب لکه، غاټول پر زړه داغلی
لاس پر سر له خپل گلبڼه، پر ببډ یا باندې د بره شوم
زما مینه خوله آره، وه له شور و ځوره ډکه
څه د غرونو او ځنگلونو، پر چوپتیا باندې د بره شوم
د وفا کچکول پر غاړه، درست جهان مې له پښو وابست
دا پر څه بې غور ولوره، بې پروا باندې د بره شوم
له ټبر د مرگ و درده، زما څه له ارام ژونده

د همدردو په لښون پر مسیحا بـــــانـــــدې د ېره شوم
په دې ښار کې چې ونه موند ، ما خوالګر د خپلې مینې
له پیغور د لېونتیا ، سر پر سارا باندې د ېـــــره شوم
د وختو اهریمنانو چې سور اور کړه پــــــر مــا ځمکه
پر سپېڅلې لمر مزدک، داهورا باندې د ېـــــره شوم
اکسفورد ۹۸.۴.۲۱

د نشت اباد پر لوري

شهۍ مې هسې کړې پــــــر میـــــــنه لوبې
لکه ول ول څنې چې بـــــــاد تـــــه سپاري
دزرو زور خدایان څـــــه لـــوبـــــې کوي
ټولې نادودې ما ناښاد تــــــه ســــــپاري
یو ځل له ما چې د ځان واک وبـــلـــوسي
څه نو ، که بیا یې غله یا ســــــاد ته سپاري
هسې یې زړه رابانـــــــدې ډک دی، ته وا
فلسطیني حماس مو ساد ته ســــــپاري
دا وران بر خلیک مې پر کوم لوري بیا یې

له یوه هیواد مې بل هېواد ته ســــــپاري
چا مې راخیستې ده په ورکـــــــې پسې
خدایږو یو مخ مې نشت اباد ته ســپاري
لاخورا ازموي شیـــــــریـــــــنه مینه
کروړ، بېستون چې ما فرهاد ته سـپاري

هستي نیستي مې د ښکلا ښکـېلا کګر
څه بنیاد ګره بې بنیاد تــــــــه سپاري
دا درغلي تش په نامه مـــــا لیـــاران
زما د باغ چونې صیاد تــــــه سپاري
پر ژوند جګړه چې څـوک ایمـان نه لري
ښه او بد وبله دخـدای داد ته ســپاري
داد و بېداد له بــېداد ګــــرو دوخت !
چې ما د داد پرځـای بېداد ته سپـاري
څنګه و نه ژاړم نـــــیاوتون د مــهال
چې لاس نیولی مې جـلاد ته سپـاري

زه به یې مړیم له ارمـــانـــه که بـیا
مړی مې پار و پامیزاد تـه سـپاري
داځه ناخوالې دې نا خواله زیـــاره،
بې نیاو تاریخ نن سبا یاد ته سپاري !
اکسفورډ ۹۸.۵.۸

دسپید ه داغ سپیدار

شوه مې خزان د شنو خوبـونو ورشو
د تلسمسورو سرو گـــلونـو ورشو
اور مې شو پورې د ښکلا پر باغچو
راسوي د مینې د یــــادونـو ورشو

د نهیلۍ سپېره بېد یا شـــــوه راته
د نا سپړلو ارمـــانـــونـــو ورشو

پسرلني رنگونـــــه نــه راوړي نور

زما په سرو بلهارو ویـــــــنو ورشو

له سرو لمبو د سرو رېـــدیـــــو تشه
ها د زرتشت د اور تـــونـــونو ورشو
ده غځېدلې مې د مـــــرگ تر پولې
د تورو شپو د واټـــــنونـــــو ورشو
لکه تور شپول راخـــرخــېـــدلې رانه
د تور وحشت د تـــوپانــــونو ورشو

یو تور زندان شـــو د اور وینو شېبې
د سپین سبا د گلیو نو نـــــــو ورشو

را تاندوي بیا د اور ویــــــــنو شېبې
د برم د هسک د سرو څنډو نــو ورشو

رالړي تورې باروتي لـــــــــــوخړې

د ستورو سترګو سترګلینونو ورشو

ګوندې که بیا مې غځـــونې وکړي،

د سپېده داغ د سپېدارونو ورشو !

اکسفورد ، ۹۸.۵.۱۲

سکروټینې ږلۍ

زما د شپوله تور ځنګله سپین سهارونه ترهي

له سپېدارانو د سپېدو مې رڼوبونه ترهي

پر شنو ورشوو را وربږي سکروټینې ږلۍ

له جلو هلو بیا بانو مې بارانو نه ترهي

د پانړبږو سیلۍ مې رژي د چمن ناوکۍ

له خزانز مولو ګلبڼو مې بهارونه ترهي

د ژغور ببړۍ مې پر اوږو د توپانونو لبږدي

له ګلکځو د ارمانو مې ګلیونونه ترهي

د پرهر ژلو انګور تاکو له سرامنو وینو

د تنده غرو ميکد نسکور جامونه ترهي

پر ژړا سر دومره د خپلو تاند لبانو په وير

چې مې د اوښکو له نېزونو دريابونه ترهي

کړې اسوېلو رڼې هېنداري د باور راتتې

له ستورو سترګو مې د هسک رانه خوبونه ترهي

چې مې بلهارو وينو نه کړ نن سبا مخسوری

دا يې له سرو د مرجانو نو بهيرونه ترهي

څه بوږنوړو واټنو مې د لمر لار نيولې

د پلوشو له قافلو مې تکلونه ترهي

که دالوت وازره لمبو د پرو مېتوس راوسول

له سترو پلونو مې د ځغل ارت ډګرونه ترهي

دښکلا ښارمې د اور وينو په کفن کې نغښتی،

نن مې د ميني له غزل که ګلوييونه ترهي !

۹۸-۵-۲۱

په لړ بدلون د تاند لباند ننګيال

د وروستي غزل پر لیکه:

خزان نارنجیستان

اجل مې لاسنیولی، نن له ځان سره بیا یي

د ژوند نارنجیستان مې، له خزانه سره بیا یي

هر څوک که مې ورکړې، مرگ ته ماتې څو څو واره

سرکښ روح و روان مې، له عصیانه سره بیا یي

اخښستی غرڅپود، مرگڅپاڼو څپانونو

توپان مرغه په شان مې، له توپانه سره بیا یي

ما ویل چې د هسک ستوري، د خپل برم د خول غمي کړم

مرگی مې اوس له هسې ستر ارمانه سره بیا یي

د ښاخ په کرونده کې مې، زرغا د سرکو سترگو

د سرو سرامنو اوښکو، له څپانه سره بیا یي

دمني د پانړېژد، گورځنگلونو توراسان مې

سپرلی، گل و بلبل له، گلیستانه سره بیایي

تورمخو د راکولاوو، د زړه وینې کړې را وچې

ژوند ژواک مې ټول له سراو له سامانه سره بیایي

برزخ خو مې راپرېوللل، ټول ناکړي ګناهونه

دوزخ ته پرښتې مې، له ایمانه سره بیا یي !

کینلې لار وهونکو راته لار کې تورې ګورنډې

یوسف مې د اور وینو له کاروانه سره بیا یي

کعبه مې د زرتشت که، د خلیل تر کعبې ځار کړه

آشه مې افرو دیتا ، سپین تومانه سره بیا یي

د ننګ و نام او بېجه رالتاړه ترویانو کړه

پرون و نن سبا مې، نوم نښانه سره بیا یي

کوم تور وحشي لاسونه، له کوم لور راغځېدلي

هست نېست مې له افغان، افغانستان سره بیا یي

داڅه کانې راپېښې، دې بدو ردې زمانې کړې،

ننګیال مې له حمزه او غني خانه سره بیا یي !

اکسفورډ ،۱۰-۲ -۹۸

په وینو وللې لار

تر څو به پرمخ نغاړو هر یو خپله خپله لاره

بېللې، بېلا بېله یو له بله خپله لاره

شو سر د تباهۍ پر گړنگونو باندې ځکه

چې نه مو کړه تو پیر له پردي خپله، خپله لاره

که سوې د بري برم د نیلي وخت راښکلې نه کړې

د اونه کړه هېڅکله مو را خپله خپله لاره

په ځان پسې مو رنگ کړه تر شا پلونه په لوی لاس ټول

کړه پرې مو هم د تېښتې په خپله خپله لاره

بهیر مو که د ستورو شو په نیمه لار کې پاتې

سهي مو سمه نه کړه تر منزله خپله لاره

پر ځای به د کعبې ځکه رسېږو تورکستان ته

په لوی لاس مو چې ورځنې کړوله خپله لاره

جوپې مود برخلیک پر رڼا ورځ تالا والا شوې

چې ملو مو غلو ته پرېښووه، تر کابله خپله لاره

څه تورو پانړېږو د گلکخو لارې نیولې

پر لور د ګليون ورکه له بلبله خپله لاره

خوشال هله اتل د قلم توري د افغان شو

چې کړله يې رابېله له مغله خپله لاره

هرو مرو به اوښته د مرګ و ژوند تر پولې

د اورو ينو په زور مو چې نغښتله خپله لاره

هم هاغو مره پېرۍ ببرته پرشا باندې ستانه شو

چې هر څو مره مو مخ ته لنډو له خپله لاره

رڼوب د سباوون مو رڼايي د سترګو نه شوه،

هر څو که مو په اوښکو وينو ولله خپله لاره!

اکسفورډ، ۲۲-۶- ۹۸

د جم جامونه

پرېږده، پر مخ مې وي بهاندې او ښکې

چې وخښي تنده مې ژړاندې اوښکې

د هسک له سترګو څڅېدلي ستوري

بو یه زما دغه بربښناندې اوښکې

برند دې کتای برندو لېمو ته نه شم

څله مې څارې سترګو لاندې اوښکې

سترګې زما دي غبرګ جامونه د جم

دزړه هېنداره مې ځلاندې اوښکې

دي په لټون د چا د ورکو پلونو

زما لار ورکې، لا لهاندې اوښکې

ځوانیمرګ یاد د چا پر زړه را وورې

بولې په ویر کې مې بیا ساندې اوښکې

دغه د کوم ناورین د اور لوخړو

بېرته له سره کړې را تاندې اوښکې

چې زه هم ډوبې کړم ببړۍ د دښنو

پرې، سمندر مې شې څپاندې اوښکې

څه مې پوښتې له مړو سلګو اسوېلو،

دي په چوپتیا کې مې ویاندې اوښکې!

اکسفورډ، ۲-۷-۹۸

د اروابناد تاند لباند امان اله ساهو

په ویر کې:

دلمر پر لور

بیا څه غچ نیلي اسمان راځنې اخلي

چې د لمر پر لور ارمان راځنې اخلي

څه به ژاړم تاند لباند د سوي بڼ مې

شنې شېبې سپرلي، خزان راځنې اخلي

چې اخښستی یې زما له وینو رنګ دی

د ښکلاوو پېغلیستان راځنې اخلي

لارویان د تور شپو د ځنګلونو

د سهار نارنجیستان راځنې اخلي

رارژي مې د تاریخ زرینې پاڼې

نن پرون و نوم نښان راځنې اخلي

د پېړیو تور دېوان را بلو سېدلي

تاج و تخت د سلیمان راځنې اخلي

وامپیري او تاغوتې تورې اروا وې

برم پرتم، باور ایمان راځنې اخلي

د مهال پر غر ځپو مې ببرې لښې

هم نېپتون، هم نوح، توپان راځنې اخلي

فرهادي مینې مې مېنه راسپېره کړه

بېستون چې خسروان راځنې اخلي

دا پر څه رنګ درملګر باندې مې سر دی

درد راښندي او درمان راځنې اخلي

اهریمن د خپل بایللي جنګ په جرم

اور بټې د سپین تومان راځنې اخلي

د هسک خدای ته بیا پلپوټ رسول بویه

ساه د ځمکې دا خدایان راځنې اخلي

ځنګه نه اوسي نارام د زړه هېواد مې،

په ننګیال پسې امان راځنې اخلي !

اکسفورډ، ۹۸.۷.۲۸

زنګالي سترګې

نه مين تش مخ د خپل يار ښکلوي

د يار په پار پښې د ريبار ښکلوي

چې په ورېمو يې د راتلو ښکللې

مين ارمان مې هغه لار ښکلوي

مرور خيال يې په مالګينو شونډو

زما دغوږ زړګي پر هار ښکلوي

زه خو پر ځمکه بې برخليکه ګرځم

تشيال ببړی که اسمان لار ښکلوي

دا دزرتشت د اور لمبې غلې شوې

که يې اورپښتي اوس انګار ښکلوي

خزانزموللې ناوکۍ د چمن

دراتلو پلونه د بهار ښکلوي

که پر مخیون مې ټکنی ښکاري هم
لا د آس سوې مې یار اغیار ښکلوي
زنګالي سترګې مې د شپې د ځنګله
د سپېده داغ رانه سپېدار ښکلوي
د لمر د وړانګو الماسي شونډې مې
باغ د نارنجو د سهار ښکلوي
دا پېرزوینه یې پر مړینه څه کړم
چې بیا مې څلی د مزار ښکلوي
چې یې تلپاتې کړي رښتینه مینه،
زیار په دې آر رسی، د دار ښکلوي!

اکسفورډ، ۲-۸-۹۸

له پښتو پوهاند مکنزي سره
د خوږو شېبو په یاد:

د ستورو چم

پر تل ورګډ شوم، چې سم د ستورو

هله مې ولید ، پرتم د ستورو

د لمر مزدک ته یې وبللم

لاربنود مې وراشه، او ورم د ستورو

د ښکلا سیمه، د ښا پیریو

پاک له دیوانو ، ارم د ستورو

پرچورلیځ چورلي، ځمکه د ښاخ یې

پر هسک ځلېږي، پرچم د ستورو

دي بر خلیکسازي، دبې برخلیکو

جهان دی لاندې، تر برم د ستورو

اور دې شي پورې، پر تورو وریځو

را ولوته یې، حرم د ستورو

سرې یې په وینو ، د شفق سترګې

اسمان پر مرګ کړي، ویر غم د ستورو

که هر څو راغلل، پرې تاړاکونه

بهیر روان دی، بیا هم د ستورو

ورته لمر څرکی، نارنجباغ مسي

ثاخي له سترګو، که نم د ستورو

ثومره چې دربلي، د شپو پر ېمينځي

ورته شي هومره د ېر زغم د ستورو

ګوندې په برخه، مې دغه ويارۀ شي،

تابوت مې واخلي، له چم د ستورو !

ويلس، ۹-۸- ۹۸

ژړه غونې سترګې

چې ستا تر پښو لاندې زرغونې نه دي

هسې مې سترګې ژړه غونې نه دي

خوارۀ چې لګي اننګي دې پرما

دا خو منې دي، مړه غونې نه دي

که خوب مې وړي ستا د کوڅو پر پالنګ

پاسته وربښم دي، څه وژغونې نه دي

دا دې پر سپین مخ تور وربل را خور دی

هسې تیارې او تېره غونې نه دي

سپېرو سیلیو را سپېرې کړې خونې

څېرې مو هسې سپېره غونې نه دي

چې سره تلو د نارنجباغ پر گلیون

نورې هغه شېبې لرغونې نه دي

څه که د هسک پر ورشو څري هسې

دا وچې غېلې څه لوغونې نه دي

چې څونې تمه ترې د مینې کېږي

دغه شین ټاغې خو هغونې نه دي

چې نن د یو ، سبا د بل پر لاس وي

یورپې چا وېل، لاسما غونې نه دي؟

ها غنمرنګې مې په تورو سترگو

په خوار ښایست کې هم بدغونې نه دي

ها له مالگینو مکېز ونو سره

دومره له مینې، ربغونې نه دي

تا چې پر زړه باندې د زيار ايښي دي

هغه داغونه درغونې نه دي !

لندن۲۱-۸-۹۸

دايمان په پښو کې

پسرلنۍ مې د خزان په پښو کې سا ورکوي

شنې سمبفونۍ مې د توپان په پښو کې ساورکوي

دا چا راپرې کړې د سپېدو د سپېدارانو ژبې

چې ناوکۍ مې د بوستان په پښو کې ساورکوي

دزړه د سوي بڼ غوټۍ مې شي را تاندې ځنګه

چې مې د اوښکو د باران په پښو کې سا ورکوي

څه پر تمين تاند و ښېراز زلمي يادونه زما

د چا د ناز د پېغليستان په پښو کې ساورکوي

چې يې زما د لمر پر مړېنه کړ خپل ځاناګاره

ستوري سپوږمۍ مې د اسمان په پښو کې سا ورکوي

بيا بړبوکۍ د اسوېلو د پاکې مينې زما

د لېونتوب د سره بيابان په پښو کې ساورکوي

د واټنونو د ځنګلونو په تروږمیو کې مې

نیمژواندې هیلې د ارمان په پښو کې ساورکوي

چې د ازمون له سرې بټۍ یې مخسور ونه وتم

ځکه مې زغم نور د زمان په پښو کې ساورکوي

د ګناهونو غرغنډو لمبو پر سر اخېستی

ماتې توبې مې د ایمان په پښو کې ساورکوي

د تاریخ زړه ته مې چې مراندې د هستۍ رسېدې

اوس د نېستۍ د ریګیستان په پښو کې ساورکوي

اهریمنانو وروژلي اورتونونه ګوندې

چې یې اورپښت اهورایان په پښو کې ساورکوي

ستا پردې دروغو شنو خوبونو به سور اور ولګي

چې مې جهان ستا د جهان په پښو کې ساورکوي

دمین ژوند له ټولو ماتو، نهیلیو سره،

زیار کړې دا ښاخ چې د جانان په پښو کې ساورکوي!

اکسفورډ، ۲۲-۸-۹۸

دبې برخليکوپر کاله

بيا مې تېر هېر هسې پر زړه راووري

لکه ببواره چېووره راووري

څه تندر ټکې د برخليک له هسکه

د بې برخليکو پر کاله راووري

څو له باروتو او سربې ويلوب به

دا سرې سکروټې، تور سکاره راووړې

د سپينو ورځو رڼو بونو پر ځای

دتورو دربلو شپو نانځړه را ووري

توري شېبې ترمنځنيو اخوا

دوحشت بوږن له ځنګله راووري

چې لمر مزدک ته يې په مراند و هسک شم

هغه وړانګه هېڅګله نه را ووري

له لېمو څاځي مې سرې وينې د زړه

جوړ يې سروب پر ګرېوانه راووري

که يې پر نورو غليمان وروي

پر ماله دوست وهم دښمنه اووري

یوه خوا هم ترې ځان ژغورلای نه شم

له لرو و بر اوسمې غره راووري

د مرګ په شپول کې مې راښکېل اوبجه

پرې له ژوند پر ته نور هر څه راووري

د فرعونانو زهر ژلي غشي

د پرښتو په وینو سره راووري

سمندري غله مې ارام نه پرېږدي

بیا رګبارونه یې کاږه را ووري

په زړو، نویو یې ټوټې ټوټې کړم

کله یې پڅ کله تېره راووري

ټولې بخولې او ناخوالې د وخت،

بس تش پر کور د پښتانه راووري !

اکسفورډ، ۱۳-۹-۹۸

داسوېلو تر سیوري لاندې

ږدم دې سترګې د ښکالو تر سیوري لاندې

چې را شنې شي ستا د پښو تر سیورې لاندې

پرې چې شپه وروڼو مه تر سهاره

ستا د سترګو د ډیوو تر سیوري لاندې

لمر مزدک ته د ښکلا دې لارې نغاړم

ستا دمخ د سرو لمبو تر سیوري لاندې

رسېدلی د خپل برم تر لوړو ستونځو

ستا د مینې د وزرو تر سیوري لاندې

پرېږده ما د ببلتانه غرمو وهلی

واخلم ساه دې دبڼو تر سیوري لاندې

ناوکۍ مې د چمن شوې تر مې ترمې

د زمولړو سرو باغچو تر سیوري لاندې

رڼا ورځ مې توره شپه د ښار پر سترګو

د هېندارو د خولو تر سیوري لاندې

د تیارو له ځنګله ما پناه راوړې

د سپېدارو د سپېدو تر سیوري لاندې

زر پېرلی یو مریی لکه یوسف شوم

د مهال د قافلو تر سیوري لاندې

ما له خپله لاسه کړي پر ژوند لوبې

د دې خپلو ولولو تر سیوري لاندې

پر څه غرونو ګړنګونو باندې سروم

د بېلارو لارو تر سیوري لاندې

یو تالا والا برخلیک د پرګنو یم...

د ویجاړو بورجلو تر سیوري لاندې

که غمي مې له خول پرېوتل خو بیا هم

دی جهان یې د وړانګو تر سیوري لاندې

مه شه تته بله شمه د غزل مې،

دوختو د اسوېلو تر سیوري لاندې !

اکسفورډ، ۲۸-۹-۹۸

دشمې سروب

سپین له سترګو د سپېدو د سپېدار څاڅي

لکه نم چې له وورو د بهار څاڅي

پر وادي مې د ښونو پانړېژ راغلی

اورو وینې مې له سبر و چنار څاڅي

که رنې پرخې راووري پر گلپاڼو

دا د شپې اوښکې پر مخ د سهار څاڅي

د ستو مانو واټنونو نهیلۍ مې

لکه څړیکې د زړگي له پرهار څاڅي

څه ناتار مې د هستۍ مرۍ را مروړي

څه ناورین مې د یادونو پر ښار څاڅي

لاییې نور هم ځاځ پر غز پر غر غنده و شي

چې سرامنې دوریتو پر انگار څاڅي

نمرو دي لمبې به هم په پای کې مړې شي

پرې ننوب چې د خلیل د گلزار څاڅي

شنې گومبزې د چوپتیا مې تر سکېدلې

گونگ زگېروي مې د فریاد له ابشار څاڅي

ترې راوتوکي مخسورې سباوون به

چې سرې وینې مې په پښو کې د دار څاڅي

که په تلو یې خوږ بویې د باغچو تللې

لاپرې عطر یې د خولو د رخسار څاڅي

توپانو که د برم شمه د زیار مړه کړه،

خو لاهسې یې سروب پر مزار څاڅي!

همبورګ، ۲۰-۱۰-۹۸

ازمون او ټول ځوان نوښتګر پښت ته!

تلپاتې ترانې

که ستا د سباوون سپینې سپېدې کړي غځونې

زما خو د ماښام تورې تیارې کړي غځونې

د مینې له اغېز مې ستا د ځوانو غځونو...

په پېر کې د پیرۍ ځوانې اسرې کړي غځونې

پانړېژ که زما لاس له ښوالۍ ورو ورو وکاږي

په بڼ کې خو لا ستا تاندې ښيښې کړي غځونې

توپان مرغه ته بويه، ژغور بېړۍ ته د بد مرغو

زما که وزر ماتې اند ښنني کړي غځونې

زه گورم چې د موزې د خدايگوتې له اسمان دې

په خيال کې نوې نوې صحيفې کړې غځونې

مخسور لکه پولاد به له ازمون بټۍ راوځې

تر څو دې چې سپيڅلې ولولې کړي غځونې

سر لاری به شې هله چې د وخت په شنه گومبزکې

دا ستا د سوو څرېکو انگازې کړي غځونې

رڼوب د اندو واند دې له سروب د اوښکو وينو

وربښمين اوب کې دې هسې رنگيني کړي غځونې

د غبرگو ارمانو نو په ملتيا کې به دې زازو

نا پايه پرتميني اسطورې کړي غځونې

رښتيا به پيلا مه شې د ازادو غور ځنگونو

چې شعر کې دې ازاد وزن څپې کړي غځونې

باور دی، شې لاسبر، پر نا لاسبرو ستونځو نور هم

چې ستا د وینې مینې پلوشې کړې غځونې

د پاک ایمان د لمر له تلبهاندې سرچینې به

تر تله ستا تلپاتې ترانې کړې غځونې !

اکسفورډ، ۳-۱۱-۹۲

جهنمي توري لمبې

ډېر بوږنوړي واټنونه مې تر شا پرې ايښي

سترې ستوړې منزلونه مې تر شا پرې ايښي

چې را پنځلي د مهال اهريمني اروا وو

د اورو وينو ناورينونه مې تر شا پرې ايښي

نه تش هېنداري مې د زړه، په اسوېليو تتې

د اوښکو وينو توپانونه مې تر شا پرې ايښي

ما څو څو واره دار رسۍ شلولي

ډېر وژنځي مړيستونونه مې ترشا پرې ايښي

چې راټو کلي مې بلهارو بېګناهو مينو

ها ويني ويني ګلکڅونه مې تر شا پرې ايښي

جوړ غلغلې ته اسطوره مې وران ويجاړ ښارونه

کنډو کپر کلي کورونه مې ترشا پرې ايښي

د ځلبلاندو ځلوبونو په منګولو کې ښکېل

وچ تند غري بيابانونه مې تر شا پرې ايښي

د شنو زرغونو پسرليو د زرغا لپاره

نا غوړېدلي شنه خوبونه مې تر شا پرې ايښي

چې ګلباغچو ته د ښايست يې رنګيني ببښله

هغه رنګ رنګ ګل پرهرونه مې تر شا پرې ايښي

پکې چې ساه د رڼو بيو د سپېدو چلېده

څانګ و سرغوڅي سپېدارونه مې تر شا پرې ايښي

تر بري بريد يې لنډولې چې وربېښمينې لارې

د مرجانونو بهيرونه مې ترشا پرې ايښي

د سبا ښار له نارنجباغه را الوتی مرغه

د سلیمان د برم تختونه مې ترشا پرې ایښي

نېستي مې لیک د سرو پولادو د ویلوب پر سینه

سرپو سکڼلي گوگلونه مې تر شا پرې ایښي

چې((لن ترانې)) انگازو یې فرعونان لړزول

هغه فریاد فریاد طور غرونه مې تر شا پرې ایښي

زه گناهگار بیا هم جوگه د جنت شوی نه یم

که سره او تور غبرگ دوزخونه مې تر شا پرې ایښي

د جنگ و جهل و جنایت جهنمي لمبو کې،

تور سکاره شوي برخلیکونه مې تر شا پرې ایښي !

اکسفورډ، ۲۰-۱۲-۹۸

د سپوږمۍ د څنبو سیوری

که داستا پر سورکو شونډو، د پېزوان سیوری پرېوتی

خو پرما ستا د وربل، د شبستان سیوری پرېوتی

پر تبجنه سپېره دښته،د څانگغوخ نیمه خوا زړه مې

ستا د یاد د تلسمسور، نارنجیستان سیوری پرېوتی

د لمر تندره يې مه بوله، پر لمر ناز پلوري سپوږمۍ خپل
دا له څټو يې د وړانګو، پرجهان سيوري پرېوتې
دا ځلا مې سپېډې لوني، د برخليک پر توره شپه بيا
چې پرې هسې لارې لارې، نيمروښان سيوري پرېوتې
خوري به ماتې اهريمن د، ژوند جګړې په سره ډګر کې
پر لښکر د اهورا د، سپين تومان سيوري پرېوتې
که اوږده تور واټونه، شو رالنډ تر برې بريده
دا زما پرې د سپېڅلي، پاک ارمان سيوري پرېوتې
ترمې ترمې زمول چمن به، مې راتاند شي بيا له سره
څه که اوس پر پسرلي مې، د خزان سيوري پرېوتې
که رېښې رېښې ګرېوان مې، په ياقوتو جړاو ښکاري
پرې زما د سورکو اوښکو، د باران سيوري پرېوتې
څنګه نه وي چم کوڅې د، سباښار تاندې ښېرازې
پربامو يې چې د تخت، د سليمان سيوري پرېوتې
جوړ مې سور سمندرګی له، يعقوبي سرامنو سترګو
چاويل پرې د يوسف، ښايست کاروان سيوري پرېوتې

گرمانه د تورو کړو د ، چا بدوردو مې پرغاړه
پر ما هسې د تورا ، شک و شوپیان سیوری پرېوتی
زه راوتی یم مخسوری، د ازمون له سرې بتې نه
پر ناکړو گناهو مې، د ایمان سیوری پرېوتی
لاس پر سر مې پرښتې د ، مرگ د ساه د اخېستلو
د هستۍ پر بورجلو مې، د زوروان سیوری پرېوتی
د تاغوتي تورې اراوې، راچاپېر له مزدکونو ،
نه چې بیازماله سره ،دیزدان سیوری پرېوتی !

۱۱-۸- ۹۹(لمرتندره، کسوف)

ځلوريني ويني

د چنار لېچې تر ښنګلو وینې
وهي یې دارې له منګولو وینې
په زمهریر ژمني خوب کې وینې
زمول انګور تاک پرځای د ملو وینې
پسرلني ګلونه نه راټوکي
په کروندو کې د سرو ګلو وینې
ملیار یوه اوښکه هم توی پرې نه کړه
هسې توی ولاړې د بلبلو وینې
په زړه کې وچې شوې د مینې چینې
وینو ونه شو ولاړ، په وللو وینې
څلي د ښانګو د بڼو پر څوکو
څه ګلورینې د ګلولو وینې !
راته کاسو کې د سرونو راکړې
لومړی پردو او هله خپلو وینې
ګوندې د لمر مزدک ته غاړې وځي
لکه رنګین تال د ویرژلو وینې

دا توري ليکې به شي سرې د ټنډو

داچې پرې څاڅي د کاکلو وينې

پرې، چې کړي پاڼې د تاريخ رنګينې،

دغه د زيار د سرو غزلو وينې !

الزاس(فرانسه)، ۱۳-۲-۲۰۰۰

(پای)